ГАСА ХУРЯАЛГАЯА ТҮРГӨӨР ДҮҮРГЭХЭ, ҮРЭҺЭ ХҮРЭНГЭЕЭ
РИН ХААЖА АБАХА, НАМАРАЙ ПААР ЕХЭЭР ХАХАЛХА ГЭЭШЭ
СПУБЛИКЫМНАЙ ТАРЯАШАДАЙ МҮНӨӨДЭРЭЙ ШУХАЛА ЗОРИЛГО

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

39-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Улаан-Үдын горкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 235 (9989) | 1962 оной октябриин 4, четверг | Сэн 2 мүнгэн

блэлэй үгын нүлөө хэтэй байхын түлөө

мүн лэ ажал хэдэг боло- И. Ленин хэлэхэдээ, дай- цистическэ үгые хараа- байгаа. Үгэ хэрэг хоёрой, хоёрой хоорондоо та- холбоотой байлга марк- мын гол шухала онсо үүдэй нэгэн болоно. Вла- хэлэһэн үгэдөө хододоо хэһэн тухайгаа арадта жэ үгэдэг байгаа. Тэрэ люционно тэмсэлэй шуха- асуудалнуудые хүдэл- гиин үмэнэ, бүхы ажал- ходоодоо табидаг, тэдэн- бүрин хүсэд харюу үгэ- дые политическэ та- эдэбхитэй болгодог һэн. заншалнуудые үрэ ехэ- хөөхэ зуураа, совет хэб- миллион уншаһшадай дэм- най эдэбхитэй хабаадал- эглэдэг байна. Энээнэйн- совет хэблэл хүнүүдэй һа- угаа ехэ хүсэтэйгөөр нү- эалхэдэ, Житомирско об- рвое Мая» колхозой зве- жда Григорьевна Загла- «Таряашан нэрэеэ хүн- эһэн статья бүхы ара- дай зүгһөө угаа ехээр һонирхогдоо.

байгуулагшадай үгэ- хэ Октябриин 45 жэлэй эдэ зорюулагдаһан соци- эндэ хабаадагшадай үгэ- эдэ үдэрнүүдтэ газетэ- һануунууд дээрэ бэшэгдэ- болон телевиденеэр дам-

парти хадаа соёл сурта- хидхэлэй хүдэлмэриие оор нягта холбоотойгоор рти хадаа хэблэлэй үгын оор сэгнэжэ, соёл сурта- эгээн лэ хүсэн түгэлдэр шо хэблэлдэ хүндэтэй- дагаар өөрынгөө кадр- ны арадые хүмүүжүүлдэг, шадань хүгжөөхэ, нари- һаруулха тушаа орол- г. Энэ хадаа «Совет хэб- эһэн зүйлнүүдэй нүлөөе тухай» КПСС-эй Цент- итедэй һаяхан баталан соо эли тодоор хараг-

XXII съездһээ хойшонхи хэблэлэй юрэнхы удха зэргээр дээшэлээ, тэрэ- ны үүргэ ургаа гэжэ нтральна Комитет тэм- һна. Олонхи партийна, низацинууд, гүрэнэй ко- министерствэнүүд, зургаа- риятинуудай хүтэлбэри- э, журналнуудта бэшэг- нүүдтэ анхаралтайгаар һан хэмжээнүүд тухай- дэ хаһа саг соонь мэдээ- эй туһаламжые ажахын- зорилгонуудые амжал- шиидхэхын тулада хэрэг-

газетэ, журналнуудта бэ- нүүдые зарим партий- , министерствэнүүдэй, нүүдай зүгһөө дэмжэдэг- нууд үзэгдэдэг байна. логдоһон гү, али газе- нуудай редакцинуудай хын тулада эльгээһэн бэшэгүүд болон дохёо- низацинууд болон эмхи харюусадаггүй ушар эгдэнэ.

ганизацинуудай болон нуудай хүтэлбэрилэгшэд араһан зүб шүүмжэлэл- болохо аргаар буруушаа- , үгышье һаа, шүүмжэ- мэдэрээд, харин ду- рсуулхын тула юушье ха юм.

тулюур муугаар эрхи- рэ хүндые хамгаалнабди гүрэнэй, манай социа- ществын аша туһада тү- г хүнүүдые далдалаг- гамгүйгөөр шүүмжэлхэ шүүмжэлэл хабшагшадтай тэмсэл хэхэ шухала гэжэ . Хрущев түмэр замай хүдэлмэрилэгшэдэй бү- өөн дээрэ хэлээ һэн. үгын нүлөөн гансахан хизаарлагдадаггүй. шууд сэхэ шүүмжэлэл

дэлгэрүүлхэһээ гадна, бүхы шэнэ, түрүү юумэнүүдые тайлбарилдаг дээрэһээ нүлөө ехэтэй байдаг. Гэхэтэй хамта, түрүү дүй дүршэл тайлбарилһан техническэ дэбжэлтэ түргэдхэхэ, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, арга боломжонуудые һайнаар хэрэглэхэ, продукциин өөрынь үнэ хямдаруулха, КПСС-эй XXII съездын шиидхэбэринүүдые амжалтатайгаар дүүргэхэ зорилготойгоор ажалшадай гаргаһан патриотическа үүсхэл тухай хөөрэһэн зүйлнүүдэй хэблэлдэ гарахадань партийна комитедүүд, советскэ, ажахын, профсоюзна органууд хаһа саг соонь бодото анхаралаа хандуулдаггүй байна гэжэ КПСС-эй ЦК-гай тогтоол соо тэмдэглэгдэнэ.

Толилогдоһон материалнуудай, хэмжээ абахын тулада эльгээгдэһэн бэшэгүүдэй нүлөө ехэтэй байхын түлөө газетэ, журналнуудай редакцинууд өөһэдөө тэмсэхэ ёһотой. Теэд ажалшадай бэшэгүүдээр түргэнөөр хэмжээнүүдэй абтаха тухай зарим газетэ, журналнуудай редакцинууд багаар анхарал хандуулна.

Жэшээлхэдэ, «Прииртышскэ правдын» редакци (Семипалатинск) үнгэрэгшэ жэлдэ 800 бэшэг мүрдэлгэдэ эльгээһэн аад, тэдэнэйнгээ оройдоол 20-донь харюу абаһан байгаа. Энэ хадаа бэшэгүүдтэ редакциин хайхарамжагүйгөөр хандадаг байһые мүн лэ харуулжа үгэнэ.

Зүбөөр бэшэхэ гээшэ совет хэблэлэй шухалын шухала гол ёһон болоно. Ажахын болон культурна байгуулалтын шухала асуудалнуудые шиидхэлгэдэ гүнзэгыгөөр, зоримгойгоор хандаха, коммунизмын шэнжэтэй шэнэ юумые ленинскэ ёһоор дэмжэхэ, дутуунуудые шууд сэхээр, хурсаар шүүмжэлхэ шадабарида совет хэблэлэй хүдэлмэришэд партиин Центральна Комитедһээ жэшээ абан һурадаг байна.

Гэхэтэй хамта партийна журналистикада харша үлэгдэлһөө, буруугаар бэшэгдэһэн материалнуудые толилолгоһоо зарим редакцинууд зайсажа шадаагүй байха юм. «Шүүмжэлэлэй табан процентнь зүб байгаа һаа» болохотой гээшэ гэһэн эндүүтэй хараа бодолһоо зарим журналистнууд мүнөө хүрэтэр зайсажа шадаагүй байха юм.

Бидэнэр «зэмэлхэ, дайраха, хадхаха ябадал гаргаха бэшэ», харин нюур харангүйгөөр зоримгой, эрилтэ ехэтэй шүүмжэлэл хэхэ ёһотойбди гэжэ В. И. Ленин заагаа һэн. Хүдэлмэридэхи алдуу дутуунуудые шүүмжэлхэдээ тэдэниие хүхиргэжэ, хазагайруулжа болохогүй.

Партийна органууд хадаа хэблэлдэ толилогдоһон материалнуудай нүлөө дээшэлүүлхэ хэмжээнүүдые абаха, арадай ажахые саашадань дэбжээхэ, наука болон соёл культурые хүгжөөхэ, ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлгэ һайжаруулха, партиин XXII съездын шиидхэбэринүүдые дүүргэхэ зорилгоор газетэ, журналнуудые бүри эдэбхитэйгээр хэрэглэхэ үүргэтэй.

Хэблэлэй бэшэһэн, радио болон телевиденеэр дамжуулагдаһан материалнуудта партийна комитедүүд, эмхи зургаануудай, организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд анхаралтайгаар хандадаг байха ёһотой.

Коммунис байгуулалтада харша али бүхы үзэгдэлнүүдтэй хододоо шууд сэхээр тэмсэхэ, шэнэ, түрүү юумэнүүдые дэлгэрүүлхэ үйлэдбэри болон ниитын ажабайдалда бии болоһон коммунизмын шэнжэтэй шэнэ юумэнүүдые дэмжэхэ, коммунис абари заншалай гол ёһонуудые батадхаха гээшэ хэблэлэй органуудай нэрэ хүндын хэрэг болоно.

Хэблэлэй бэшэһэн зүйлнүүдые хэрэгсээдэггүй, шүүмжэлэл хабшадаг баримтануудые хаһа саг соонь хаража үзэхэ гээшэ партийна организацинуудай уялга болоно.

Хэблэлые саашадань хүгжөөхэ, нарижуулан һайжаруулха, КПСС-эй XXII съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө тэмсэлдэ хэблэлэй дүүргэдэг үүргые шангадхаха тухай манай партиин ленинскэ ёһоор оролдолго гаргадаг байһан дээрэһээ «Совет хэблэлдэ бэшэгдэһэн зүйлнүүдэй нүлөөе дээшэлүүлхэ тухай» КПСС-эй ЦК тогтоол баталан абаһан байна.

(«Правдын» түрүү бэшэгһээ).

эрхим отряд гэһэн нэрэ абахын түлөө Бүхэсоюзна мүрысөөн эхилбэ

на радиолинейкэ сагаар 10 часта ок- то эхилбэ. Пионерэй гэһэн нэрэ абахын союзна мүрысөөн лһэн байна.

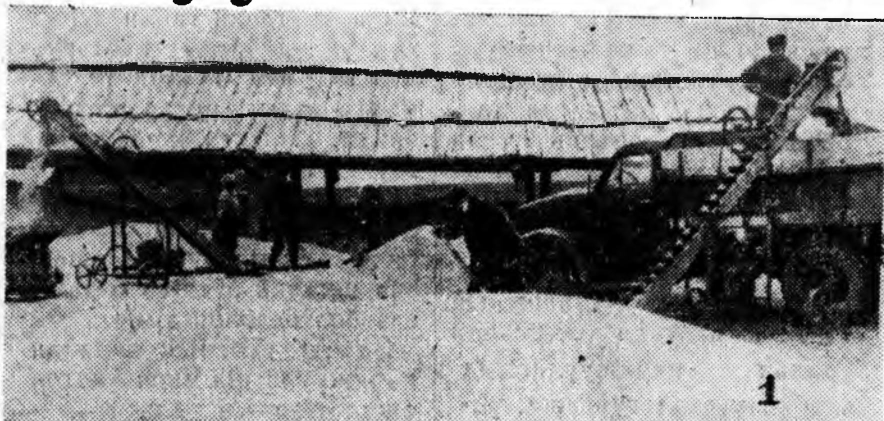
, Казахстанай, а зүгэй, Ураалай, Ленинградай болон йнай 18,5 миллион мүрысөөндэ орол-

Үнгэрэгшэ зун Артегтэ үнгэргэгдэһэн пионернүүдэй бүхэсоюзна слёдто хабаадагшад эрхим отряд гэһэн нэрэ абахын түлөө мүрысөөе эхилэе гээд дурадхаа һэн.

ВЛКСМ-эй ЦК-гай секретарь, В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ бүхэсоюзна пионерскэ организациин Центральна Соведэй түрүүлэгшэ Л. К. Балясная үхибүүдтэ хандажа үгэ хэлэбэ.

(ТАСС).

Суулгын совхоз уялгаяа дүүргэбэ

Энэ жэлдэ республикы колхоз, совхозууд гүрэндөө хамта 7,5 миллион пүүд таряа худалдаха гэһэн уялга абанхай.

Тиихэдээ гансахан Мухар-Шэбэрэй аймагайхид 1 миллион 800 мянган пүүд орооһо Эхэ орондоо бэлэглэхэ зорилготой.

Мүнөө эндэхид сентябриин 30-най мэдээгээр гүрэндөө 1 миллион 50 мянган пүүд таряа гүрэндэ худалдаад байна. Тэрэ тоодо Суулгын совхоз бэлэдхэлэй пунктда 40 мянган центнер таряа оруулаад, социалис уялгаяа дүүргээ.

— Хуряалгамнайшье дүүрэхэ тээшээ дүтэлжэ, 1500 гектар үлэнхэй, тэрэниие гушаад гаран комбайн үдэр һүнигүй хуряажа байна,— гээд совхозой главна агроном Иван Васильевич Перевалов мэдээсээ.

Таряа хуряалга дээрэ хүдэлэгшэдэй дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрнэ. Мүрысөөнэй дүн үдэр бүри согсологдожо, түрүүшүүлдэ мүнгэн шангууд үгтэдэг.

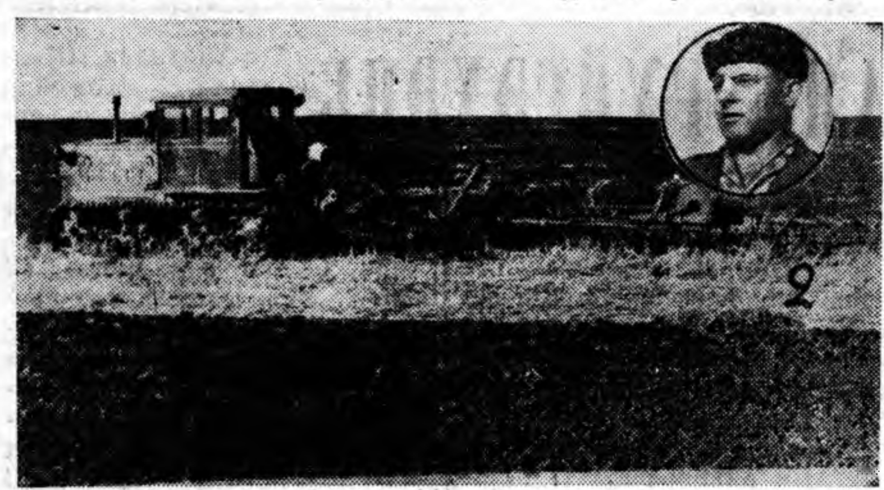
Совхоз соогоо шалгарһан комбайнернууд Виктор Боболев, Дамби Ванчиков хоёр болоно. Ургаса хуряажа эхилһэн түрүүшын үдэрһөө эхилээд, сентябриин 29 болотор комбайнер В. Боболев 100 га таряа сэхэ хуряажа, 455 гектар дээрэ баал суглуулжа сохёо.

Бэрхэ механизаторнуудай нэгэн Д. Ванчиков таряанда ороһон түрүүшын үдэрһөө хойшо нэгэшье һаадгүй хүдэлжэ, бүхыдөө 512 гектар ургаса амяарлан хадаһан, хуряаһан байна. Тиигэжэ эдэнэр гол түлөөһэнһөө гадуур 10—15 түхэриг шан абаа. Тэрээнһээ гадна комбайнернууд Амар Жанаев, Бато-Мунко Жигжитов жэшээтэ һайнаар хүдэлнэ. Агуухэ Октябриин 45 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оролсон ажалай вахтада жагсаад, тэдэнэр үдэрэйнгөө даабарие 2—2,5 дахин дүүргэнэ.

Гурбадахи отделени гүрэндэ 10 мянган центнер таряа тушаагаад, совхоз соогоо түрүүлээ. Тус отделениин тоог дээрэ ерэхэдэ, халуун хүдэлмэриин эршэ хүсэн үдэр һүнигүй замханагүй.

— Гүрэнтэеэ сүм тоосоод, ерэхэ жэлэйнгээ ургасада анхаралаа табинабди. Үрэһэ хүрэнгэдэ хүсэд хүрэхөөр таряа хаахын тула, мүнөө тэрэнээ түлэг сэбэрлэжэ байнабди,— гэжэ эндэхид хөөрэлдэнэд. (Зураг нэгэдэхи).

Совхозойхид таряагаа түргэн хуряажа дүүргэхын тула анхаралаа һайн табижа, намарай эртын паар һүниндөө хахална. Сентябриин 30-най мэдээгээр 1211 га намарай паар хахалаад байна. Үглөөнэй 7 часта Зэргэлэйн Үбэр гэжэ газарта хүрэжэ ерэхэдэ, хоёрдохи отделениин дүй дүршэл ехэтэй үнинэй тракторист, КПСС-эй гэшүүн Владимир Никитин «ДТ-54» тракторай жолоо баринхай үрэжэлтэ таряалангай хүрьһэ урбуулжа ябаба. (Зураг хоёрдохи).

— Халаандаа хэды гектар хахалха нормотойбта, хэдые хахалнабта,—гэжэ нүхэр Никитинһээ бидэ асуубабди.

—5,5 га нормотой аад, 9 га хүрэтэр хахалнаб. Хэдыхэн үдэр соо 80 га газар хахалаад байнаб,—гэжэ тэрэ хэлэнэ.

Тээ саашаа ошохоодо, «МТЗ-5» трактор поли дээрэхи обоо собоо һолоомо нэгэ тээшэнь суглуулан сүлөөгүйхэн байба. Тэрэмнай тракторист Бабасан Жигжитов 30 гектарай орондо 40 га хүрэтэр газарта һолоомо суглуулна.

Суулгын тарянанай элеватор тээшэ дүтэлхэдэ хоорбоор дүүрэн ороохо таряа тээһэн автомашинанууд тооһо бурьюулан захагүй гүйлгэлдэжэ байнад. Тус элеваторай ута ехэ складай газаа досоогүй таряан хада гүбөө шэнгеэр харагдана.

— Манай элеваторта Мухар-Шэбэрэй, Тарбагатайн, Сэлэнгын аймагуудһаа 150 мянган центнер таряан оронхой,—гээд элеваторай директор нүхэр Рассудов хөөрэнэ.

С. Балдуевай, фото, текст.

1962 оной октябриин 3-най мэдээгээр республикын колхоз, совхозууд гүрэндөө 1.031.351 центнер гэхэ гү, али 6.445,941 пүүд таряа тушааба. Тиигэжэ гүрэндөө 7,5 миллион пүүд таряа тушааха гэһэн социалис уялгаяа республикамнай 85,9 процент дүүргэбэ.

Таряа тушаалгаяа түргэдхэе!

Һайража байһан таряан, һандаржа ябадаггүй машинанууд

Эбдэржэ хяарашана аа гү даа гэжэ һанаагаа зобохоор нэгэ комбайн хажуу газараар табилуулжа ябаба. Хойноо хадагдаагүй шэниисын загуун орхин, малаан добонуудһаа холодоно. Харгы дээрэ гаража, полевой стан тээшэ тооһо татуулшаба.

— Кожевников хадалгаяа дүүргээд, ондоо участогта орохонь ха,—гэжэ механизаторнуудай нэгэн дуугарна.—Түргөөр лэ хадажархиба даа.

Үгы, дүүргэхэ заб болоогүй. Юуниинььшьеб эбдэрээ ёһотой,—гэжэ нүгөөдүүл арсабад.

Һүүлшынхид зүб тухайлһан байгаа. Комбайн полевой станай газаа ерэжэ зогсоно. Һаяхан ажалдаа ошоһон аад, табилуулжа ерэһэн комбайнерые бүгэдэ гайханги угтаба.

— Зай, юун болооб? Юундэ зогсобош,—гэжэ отделениие эрхилэгшэ нүхэр Воробьев эгээн түрүүлэн асууба.

— Мотовилойм валые машина дайражархёо.

— Дахин һаатал болобо. Гансашье үдэр һаадгүйгөөр үнгэрнэгүй даа,—гэжэ эрхилэгшэ мууханаар дуугарба.

Зүб даа, гансашье үдэр... Комбайнууд эбдэрнэ, тракторнууд зогсоно. Ороохо таряан хээрэ таладаа һалхинда һайража, хорожо байна. 400 гектар дээрэ ороохотой залаанууд хубхайршаһан эшэнүүд дээрээ гунхана. 300 шахуу гектар шэниисэ сабшагдабашье, хуряагдаагүй баалдаа байһаар. Баалнуудынь газартаа няалдашанхай, зарим газарнуудта ургажа эхилээ.

Яахадаа иимэ байдал тохёолдооб? Урда жэлнүүдтэ ургаса хуряалгаяа энэ колхоз аймаг соогоо ходо түрүүлэн дүүргэдэг байһан аад, энэ жэлдэ юундэ гэнтэ нобшорооб?

— Орёо асуудал,—гэжэ нүхэр Воробьев хэлэнэ.— Нэн түрүүн техникэһээ, тэрэнэй заһабарилгаһаа болоо гэжэ хэлэлтэй. Машинануудаймнай олонхинь хуушан, тэрэ саанаа муугаар заһабарилагдаа. Бага зэргэ угаажа, аршаад лэ хуушан детальнуудые бусаажа, байрадань табинабди. Гол шалтагаанинь энэл даа,—гэбэ.

Яахаб даа, нэгэ талаараа тиимэшье юм аабза. Теэд механизаторнууд хаана байгааб, тэдэнэр заһабарилга ямараар үнгэргэгдэжэ байһанда юундэ һанаагаа зободоггүй хүнүүд бэ? Ургасын хуби заяан шиидхэхэ хэрэг манда даалгагданхай гэжэ мэдээгүй байшоо гү?

Уридшалан сараха, олохо, һэлгэхэ ёһотой байгаа бшуу. Сагшье байгаа, арга боломжошье олдохо һэн.

Харин мүнөө арга боломжонуудшье, сагшье үгы болоо, ошон ошоо. Тиигэбэшье механизаторнууд машинануудаа заһабарилна, ябуултана, детальнуудые бэдэрнэ. Тобшоор хэлэхэдэ, алдуугаа заһана. Энээндэ үнэтэ сагаа баража, колхозоо хохидолдо оруулна.

Механизаторнуудай урагшагүй ябадал үдэр бүри үзэгдэнэ. Тэрэ үдэр баһа нэгэ «Беларусь» тракторай скорость һэлгэдэг рычаг хухаржа һалаа. Полевой станда дүтэхэнэ «СК-3» комбайн эбдэршоо. Комбайнай дэргэдэ арба гаран хүн тухашарна. Комбайнер Колмаковһоо гадна, эндэ главна инженер, «союзсельхозтехникын» мэргэжэлтэд байлсаа. Теэд энэ туһалагшадһаа аша үрэ үгыл аад үгы комбайн зогсоһон зандаа.

Колхозой 1-дэхи отделенидэ ургаса хуряалга тэсэшэгүй удаанаар ябуулагдана. Колхозой правлени, тэрэнэй хүтэлбэрилэгшэд нүхэд Иванов, Вавилкин, секретарь нүхэр Третьяков түрүүтэй партийна комитет байдалаа мэдэжэ байгаад, һанаа амар байдагынь гайхалтай.

Үнгэрхэйн отделениһээ сүлөөрһэн техникэеэ эльгээжэ, ехэ-хүдэриинхидтэ бодото туламжа үзүүлжэ болохо ха юм. Теэд мүнөө дээрээ хэмжээ абтаагүй байһаар.

Иимэ байдалда байгаад, ерэхэ жэлэйнгээ ургасада бэлэдхэл тухай эндэхид бодоногүй. Намарай паар эндэ оройдоол 353 гектар хахалагдаа гэхэ гү, али түсэбынь 6 процент дүүргэгдээ. Энээгээрээ үни һанаагаа амаршанхай.

Полинууд дээрэһээ һолоомоёо хуряанагүй. Баһал техникэ, хүнүүд дутуалдана гэһэн шалтаг барина. Гэхэ зуура, нүхэр Суздалевай аргаар нагшуурга хэжэ туршаашьегүй.

Хуряалгын болзор дүүрэжэ байна. «Дружба» колхозой механизаторнууд болон хүтэлбэрилэгшэдтэ дары хэмжээ абажа хуряалгаяа дүүргыт гэжэ һануулмаар.

Д. Дугаров.
А. Климов.

Хяагтын аймаг

Н. С. Хрущевой Таджикистанда ошоод байһан тухай

ДУШАНБЕ, октябриин 2. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Н. С. Хрущев Таджигай научно-шэнжэлхы хүдөө ажахын институдай туршалгын бааза ошобо. Республикын хүтэлбэрилэгшэд нүхэр Н. С. Хрущевые үдэшэжэ ябаа. Уһалагдадаг газар түхэреэн жэлэй туршада хэрэглэхэ дүй дүршэлтэй Н. С. Хрущев танилсаба.

Нүхэр Н. С. Хрущевые Душанбейн ажаһуугшад, Таджигай ажалшад хани халуунаар угтаба.

КПСС-эй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Н. С. Хрущев Таджигай Республикын хүтэлбэрилэгшэдтэй Душанбейн «Таджиктекстильмаш» завод ошожо хараба. Бүд нэхэдэг автоматическа шэнэ станогуудые бүтээн гаргаха хүдэлмэритэй Н. С. Хрущев танилсаба. Эндэ бүтээгдэһэн бүд нэхэдэг станогууд оронойнмнай олон предприятинуудта хэрэглэгдэдэг.

Республикын эдэбхитэдэй суглаан Душанбе городто мүнөөдэр болобо.

КПСС-эй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Н. С. Хрущев эдэбхитэдэй зүблөөндэ үгэ хэлэбэ. Тэндэ суглараагшад Н. С. Хрущевые хани халуунаар угтаа.

Үнэн зүрхэнэй амаршалга

МОСКВА, октябриин 1. (ТАСС). Ази ба Африкын оронуудай һаналаа нэгэдэлгын Советскэ комитет Ази ба Африкын оронуудай һаналаа нэгэдэлгын Хитадай комитедтэ Пекин телеграмма эльгээбэ. Хитадай Арадай Республикын бии болоһоор 13-дахи жэлэй ойтой дашарамдуулан хитад арадта аха дүүгэй амаршалга совет хүнүүдэй үмэнэһөө хүргэбэ.

Социализм байгуулгадаа, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал тогтоохын түлөө һайн һайхан тэмсэлдээ шэнэ шэнэ амжалта туйлахыень агуухэ хитад арадта үнэн зүрхэнһөө хүсэжэ байнабди гээд телеграмма соо хэлэгдэнэ. Советскэ Союзай ба арадай Хитадай агуухэ хани барисаан, социалис оронуудай бата нэгэдэл хадаа империализмда, колониализмда эсэргүү тэмсэлдэ шэнэ амжалта туйлахадань, бүхы арадуудай хоорондо эб найрамдалай, аха дүүгэй хани харилсаанай бэхижэлдэ эрхэ нүхэсэл болохонь лабтай гэжэ телеграмма соо хэлэгдэнэ.

„ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ ДОХЁО“

Буу зэбсэг бүгэдэ ниитээрээ хуряахын, эб найрамдалай түлөө бүхэдэлхэйн конгресс, арадуудай Москвадахи ехэ хуралдаан бүхы дэлхэй дээрэ үргэнөөр дэмжэгдэбэ. Энэ түүхэтэ хуралдаан тухай документальна фильмнүүдэй центральна студи һонин кино гаргаа. Энэнь «Эб найрамдалай дохёо» гэжэ нэрэтэй. Сценариень А. Сурков, И. Копалин гэгшэд бэшээ, режиссер-табигшань И. Копалин, композиторынь А. Хачатурян.

(ТАСС).

ПАРТИИНА АЖАБАЙДАЛ

ОЛОНИИТЫН ХҮСЭНДЭ ТҮШЭГЛЭН...

Партийна, комсомолой хүдэлмэридэ олониитын хүсэ үргэнөөр хабаадуулбал, ажалшадые коммунис ёhоор хүмүүжүүлгэдэ ажал хүдэлмэриин амжалтада ниилээн нүлөөлхэ байна. Энэ талаар КПСС-эй Улаан-Үдын горкомдо, городой райкомуудта зарим тэды hайн жэшээнүүд бии. Мүнөө тэдэнэй дэргэдэ 162 хүнhөө бүридэhэн 1? штатнабэшэ таhагууд эмхидхэгдэнхэй. Тэрэшэлэн түлөөhэгүй 47 инструктор томилогдонхой.

Партиин райкомууд штатнабэшэ хүдэлмэрилэгшэдые шэлэн табилгада ехэ анхарал хандуулдаг. Тиигэжэ партийна хүдэлмэриин дүршэлтэй, дээдэ hургуулитай, үйлэдбэриин элдэб мэргэжэл шудалhан 80 гаран хүн партийна hайн дуранай таhагуудта, комиссинуудта ажалланад.

Городойнгоо партийна организацида эдэнэр хэр зэргэ туhа хүргэнэб гэжэ hонирхобол, улад зоной ажаhуудаг газарнуудта политическэ хүдэлмэри ябуулдаг таhагай ажал хараад үзэе. Хүтэлбэрилэгшэнь дүй дүршэл ехэтэй пропагандист-агитатор С. С. Коновалов юм. Тус таhагай үүсхэлээр 52 лектори нээгдэнхэй, тэдэнэй лекторнууд ажалшадай дунда ехэхэн хүдэлмэри ябуулжа байдаг. Арад зоной дунда иимэ түхэл маягаар хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулхада тон зохисотой байhаниинь элирээ. Юуб гэхэдэ, энээнhээ урда гэрэй эзэн эхэнэрнүүд, пенсионернүүд, инвалидууд хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ хабаадуулагдангүй үлэшэдэг байгаа ха юм. Хабар, зунай үедэ энэ таhагай хүдэлмэрилэгшэд агит-талмайнуудые түхеэрэлсээ, тэндэ лекци, элидхэлнүүдые ходо уншуулаа. Тэдэнэр энэ жэлдэ 13 агитпунктын ажалтай танилсажа, комиссиингаа заседани дээрэ тэдэнэй дүрбэнэйнь хүдэлмэри хаража үзэhэн юм. Тиихэдэ КПСС-эй горкомой бюродо табигдаха асуудал бэлдэлгэдэ туhа хүргэдэг. Нүхэр Коноваловай, Вампиловай, Калашниковай, Колодиной ба бусадай эдэбхитэ ажал тэмдэглэмээр.

Ханын газетын таhаг (хүтэлбэрилэгшэнь нүхэр Субботин) мүн лэ горьтой юумэ хэhэн байна. Таhагай гэшүүд нүхэд Субботин, Мельникова, Тыжебров, Смирнова гэгшэд ПВЗ-гэй, барилгын ба худалдаа наймаанай организацинуудай ханын газетын редакторнуудай семинар үнгэргөө. Ханын газетэнүүдэй удха шанар hайжаруулха, тэндэ гараhан материалнуудай hүүлээр хэмжээ абхуулха талаар ехэхэн оролдолго гаргаа.

Штатнабэшэ инструкторнууд горкомой аппарадай ёhотойл туhалагшад болонхой. КПСС-эй горкомой штатнабэшэ инструктор нүхэд Аносовой, Мещеряковой, Цыдыповэй, Французовай, Брянскиин, Пушкинай hайн hайхан ажал хэрэгүүдые онсолон харуулмаар. Эдэ нүхэд партийна уялгаяа, зоной урдахи харюусалгаяа үндэр дээрэ тооложо, даабан ажалдаа анхарал оролдолготойгоор хандадаг. Жэшээлхэдэ, КПСС-эй горкомой штатнабэшэ инструктор нүхэр Брянский даадаг ажалайнгаа хажуугаар түмэр замда хабаатай парторганизацинуудай ажал хүдэлмэреэр ходол hонирхожо, туhалжа байдаг. Ямар нэгэн парторганизациин ажалтай hайнаар танилсаhанай hүүлээр дутуу дундануудыень дары усадхаха тухай бюрогой гэшүүд секретарьтай тусхай хөөрэлдөө хэдэг юм. Жэшээнь, локомотивна депогой парторганизациин зүгhөө уралан нарижуулгын, коммунис ажалай түлөө тэмсэл хэр зэргээр хүтэлбэрилэгдэдэгыень хаража үзэhэн байха. Тиигээд hанамжа дурадхалнуудаа депогой партийна бюрогой заседани дээрэ табяа.

Коммунистнуудай зэмэ хэhэн хэрэгые уридшалан хаража үзэхэ комиссинууд бии болгогдонхой. Урдань тиимэ хэрэгүүд КПСС-эй райкомой, горкомой инструкторнуудта орожо, тэдэнэй гол ажалhаань hамааруулдаг, ехэ сагыень барадаг бэлэй. Харин мүнөө тэдэ комиссинууд хэн нэгэ коммунистын хэрэг хаража үзөөд, горкомой гү, али райкомой бюродо табидаг болонхой.

Жэшээлхэдэ, комиссиин гэшүүд нүхэд Леонова, Керташева, Французова гэгшэд горкоопторгдохи парторганизаци кадрнуудтаяа ямар хүдэлмэри ябуулнаб гэhэн асуудал шалгажа үзөөд, райкомой бюродо табиhан байха. Тэрэшэлэн «Госгалантерея» баазын начальник байhан Мишенговой бүдүүлиг, хуули буса ябадал элирүүлэгдэжэ, хэмжээн абтаа.

Партийна эхин организаци гү, али ямар нэгэ коллектив дотор эдэбхи үүсхэл бадаруулгада штатнабэшэ таhагууд ехэхэн туhа хүргэнэ. Мүнөө городой бүхы hургуулинуудай дэргэдэ лекторэй бүлэгүүд, тэдэниие ударидажа байха соведууд эмхидхэгдэнхэй. Железнодорожно районой hургуулинуудта уншагдаhан лекциин, хөөрэлдөөнүүдэй hүүлээр кино харуулагдадаг, концерт табигдадаг. Тэндэ дунда зэргээр 250—300 хүн сугларлаг байна. Залуушуулай үдэшын 6-дахи, 10-дахи hургуулинууд соо агитационно, лекционно хүдэлмэри hайнаар ябуулагдана. Тэндэ ПВЗ-гэй залуушуул үе үе сугларжа, тусхай үдэшэнүүдые үнгэргэдэг. Горкомой ба райкомуудай дэргэдэхи hайн дуранай штатнабэшэ аппарат зарим тэды дүршэлтэй болоо. Тэрэниинь олоной шадабари болгохо, мүн хүдэлмэреэ улам hайжаруулха зорилгоор штатнабэшэ инструкторнуудай, таhагууд ба комиссинуудай хабаатаанай семинар үнгэргэгдөө hэн. Тэндэ КПСС-эй Советскэ райкомой дэргэдэхи литература ба искусствын таhагые даагшын орлогшо нүхэр Герштейн, партиин Октябрьска, Железнодорожно райкомуудай штатнабэшэ таhагуудые даадаг нүхэд Рыжова Алексеева хоёр, КПСС-эй горкомой штатнабэшэ политическэ гэгээрэлэй таhагые даагша нүхэр Коновалов болон бусад үгэ хэлээ.

Эдэ бүхы hайн дуранай бүлгэм болон нэгэдэлнүүд түрүүшын алхамуудаа хээд байна. Тэдэнэй хүдэлмэриие зүб мүрөөр ударидажа, үүсхэл оролдолгые бадарааха, эдэбхитэ нүхэдые бүри олоор хабаадуулха гээшэ партийна организацинуудай шухала зорилго болоно.

А. Новосёлов,
КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой эмхидхэлэй таhагые даагшын орлогшо.

СЕМИНАР БОЛОБО

Марксизм-ленинизмын үзэл суртал олониитын дунда дэлгэрүүлэгшэд - пропагандистнар политическэ hуралсалай шэнэ жэлэй эхилхын урда тээ Загарай тосхондо сугларба.

Теориин гол шухала асуудалнуудаар, уласхоорондын байдалаар КПСС-эй обкомой лекторнууд лекцинүүдые уншаа. Мүн пропагандистнар методикын асуудалаар заабари абаба. Партиин XXII съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар аймагай партийна организациин зорилго тухай КПСС-эй райкомой секретарь нүхэр Васильев семинар дээрэ үгэ хэлээ.

АГУУЕХЭ ОКТЯБРИИН 45 ЖЭЛЭЙ ОЙЕ УГТУУЛА[Н]

БОЛЗОРhООНЬ УРИДШАЛАН

Улаан-Үдын судна заhабарилгын заводой цехүүд, таhагуудай хоорондо социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Агууехэ Октябриин hайндэрые нэрэтэй солотойгоор угтаха гэжэ мүрысэжэ байhан уралан нарижуулагшад юhэ hарынгаа даабариие болзорhоонь урид дүүргэбэ. Главна механигай таhагайхид 1962 онойнгоо түсэбые 9 hарын турша соо дүүргэhэн байна.

Октябриин хүндэлэлэй ажалай вахтада жагсаhан уралан нарижуулагшад эдэбхи үүсхэл гаргажа, үйлэдбэреэ оньhожоруулха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулна. Тэдэнэрэй үүсхэл оролдолго гаргаhанай ашаар үйлэдбэри оньhожоруулагдажа байна. Слесарь Яков Акатовай табан дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдээд, 900 түхэригэй алмалта хэхэ арга олгоhон байна. Электрик Николай Мухин ленточнэ хюрөө гаргнаха тусхай станок зохёоhон байна. Тэрэ станок үйлэдбэридэ хэрэглэhэнэй ашаар энэ ажалай бүтээсэ 6 дахин ехэ болгогдоhон юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: уралан нарижуулагша Яков Акатов ажал дээрээ.

Д. Балдановай фото.

БАРИЛГАШАДАЙ АМЖАЛТА

Татарский ключтэхи барилга-хабсаралгын управлениин барилгашад Агууехэ Октябриин 45 жэлэй ойдо бэлэг барихаар бэлдэжэ байнхай. Хүдэлмэришэд өөhэдынгөө суглаан, барилгын талмайнууд дээрэ шэнэ социалис уялганууды баталан абана, арга боломжонуудаа элирүүлнэ.

Эндэхи барилгашад ноябриин 7-ной үдэр болотор тус бүридөө 16 байратай 3 шэнэ байшан, 2-2 байратай 3 гэр гэхэ гү, али хамта дээрээ 1360 дүрбэлжэн метр байрын талмай ашаглалгада тушааха гэжэ шиидээ. Элхи тосхондо бодхоогдожо байhан үхибүүдэй комбинат hаяар баригдажа дүүрэхэнь. Энэмнай 90 үхибүүдэй байха хоёр дабхар гоё hайхан барилга юм.

Мүн тус управлениин хүдэлмэришэдэй ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангаха талаар ехэ юумэ хэхээр хараалагдана. Нэгэ доро 30 хүнэй бэеэ угааха бани, сүүдхэ соо 2 тонно хилээмэ бариха пекарни, промтоварна магазин баригдажа байна.

Шулуу бутаруулан илгаха фабрикын, Элхиин авто-заhабарилгын заводой барилга түргэдхэхэ хэмжээн хараалагдаа. Мүн барилгын талмайнуудта электроэнерги хэрэглэхын тула хоёр электроподстанци, электро-дамжуулгын 4 линн хэгдэжэ байна.

Абаhан уялгаяа дүүргэхын тула ехэ хүсэл оролдолго гаргаха хэрэгтэй болоно.

Нүхэр Микнявичус гэгшын хүтэлбэрилдэг модоной дархашуулай бригада эршэтэ ажалаараа үнинэй суурхана. Тэдэнэр даабаряа ходо 185 процент дүүргэнэ. Мүн нүхэр Санжин, Лобанов, Григорьев гэгшэдэй даадаг дархашуулай, нүхэр Босенкын хүтэлбэрилдэг шулуушадай, нүхэр Козлаускас гэгшын даадаг штукатурщигуудай бригаданууд абаhан уялгаяа хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ байна.

Автомашинын жолоошод Василий Манзуров, Алексей Жарков, Николай Яблоков, Иван Портнягин болон бусад барилгашадые хэрэгтэй материалнуудаар хангаха гэжэ ехэ оролдолго гарган ажаллана.

Н. Кучумов,
«Татарский ключ» гэжэ СМУ-гай парторганизациин секретарь.

ЖЭЛЭЙНГЭЭ ТҮСЭ[Б]... 10 hА[РА]...

Агууехэ Октябриин алдарта ойн хүндэлэлдэ Галуута Нуурай шахтёрнууд hайндэрэй урда тээхи вахтада бүгэдэ ниитээрээ жагсаад, энэ жэлэйнгээ түсэбые болзорhоонь урид дүүргэжэ, коммунизмын жасада хубитаяа оруулхын түлөө аhан шадалаараа оролдожо байна. Энээнэй ашаар социалис мүрысөөнэй далайса шахтоуправлениин участок, разрезүүдээр үдэр бүри үргадэн, шэнэ амжалтануудые асаржа эхилээ. Жэшээлхэдэ 7/8 шахтын нээмэл аргаар шулуу нүүрhэ малтадаг участок үнгэрэгшэ hарада үндэр бүтээсэтэ ажалаараа шалгарба. Эндэ hарын турша соо хүдэлмэришэн бүхэн 387 тонно нүүрhэ малтаа. Энэнь түсэбөөр хараалагдаhан даабариие хоёр дахин үлүүлнэ.

Нээмэл аргаар шулуу нүүрhэ малтадаг разрезэй хүдэлмэришэд hара соо 5352 түхэриг гүрэнэй мүнгэн зөөри арьбалба. Нүүрhэнэй өөрынь үнэ сэнгые горьтойхон хямдаруулhанай ашаар иимэ арьбалалта хэгдээ. Энэ участогаархин 1962 онойнгоо үйлэдбэриин түсэбые Октябриин хубисхалай 45-дахи ойн hайндэр хүрэтэр дүүргэхэ уялга абанхай.

Тэрэшэлэн 2/5 шахтын хоёрдохи участогай шахтёрнууд ... сын ульгэр ... руулhаар. ... тябрь hары... риин түсэ... дүүргэжэ, ... нэй мүнгэн ... ехээр арьбал...

Ажалдаа ... хандадаг ... шадай дунд... гуудай бриг... циалис А... Гармажап ... ритон Кусра... Бурдуковски... стных, Ко... ороно.

УЛААН-ҮДЫН МОДОН[ОЙ] ЗАВОДОЙХИДОЙ БЭЛ[ЭГ]

Заводой электромеханическа цехэй коллектив ой модоной, модо болбосоруулгын предприятинуудта хэрэглэгдэдэг электромотор, трансформатор, электросчётчигуудые капитальнаар заhабарилдаг болонхой. Эндэхи хүдэлмэришэд 9 hарынгаа түсэбые бүри сентябриин эхеэр дүүргээд, октябрь hарын түсэбөөр ажаллажа, 4 мянга үлүүтэй түхэригэй продукци үйлэдбэрилэн гаргаа. Электромотор заhабарилдаг Геннадий Десятов, Анатолий Петров, Михаил Шевченко, слесарь Николай Балаганский, электрик Селантий Рыжаков болон бусад даабаряа ходо 120—130 процент дүүргэнэ.

Мүн модон хайрсагуудые хэдэг цехэйхид социа[лис мүры]сөөндэ hайн үрэ дү[нгүүдые туйлана]. 9 hарынгаа түс[эбые] сентябриин 14-нэй [үдэр дүүр]гэhэн эндэхи хүдэлм[эришэд ок]тябриин түсэбөөр х... hан 440 кубометр ... модо бэлэдхээ.

Рама хэгшэд ... Щербаков, Георгий ... станок дээрэ ажалл... кия Тарасова, Гал... мова, Александра ... болон бусад социал... сөөндэ мүн лэ түр... на.

Бухыдөө тус завод... продукци бүтээн га[ргалгын ок]тябрь hарынгаа түс[эбые бол]зорhоонь хоёр хоно[гоор урид] сентябриин 28-да ... байна.

Д. ...

Түрэл орон дотор[на]

КАЛУЖСКА ОБЛАСТЬ. 1812 он ородой үнинэй городуудай нэгэн болоhшо Малоярославец городые мартагдашагүйгөөр алдаршуулаа hэн. Фельдмаршал М. И. Кутузовай хүтэлбэреэр ородой арми Малоярославецhаа добтолго хэжэ эхилhэн юм. Эндэ 1812 оной октябриин 12(24)-то тон шанга байлдаан боложо, ородой сэрэгүүд илалта туйлаhан байба. Энэ город долоо дахин али али талын гарта ородог байгаа. Ород... угаа ехэ тэсэбэри... ашаар Наполеон Ма[лоярославец]... дээгүүр гаража, Ка[лугада] дабшажа шадаагүй. Т... диилдэhэн дээрэhээ На[полео]ленскын харгыгаар ... сухариhан байгаа. Зу[раг дээрэ:] Малоярославец город[той] островско сүмын «хүх... дэг харуулагдана.

ТАСС-ай фото...

ЁhОТОЙЛ ГАБЬЯА

БАРНАУЛ. (ТАСС). Агууехэ Октябриин 45 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө мүрысэжэ, Чарышска районой таряашад гүрэндөө таряа тушааха уялгаяа дүүргэбэ. Түсэбhөө гадуур Эхэ орондоо 400 мянган пүүд ороoho тушаагаа. Гансахан Сосновско совхозой таряашад түсэбhөө үлүү 160 мянган пүүд таряа гүрэндөө худалдаба.

Чарышска районой ажалшадай амжалтань—ёhотойл габьяа. Эндэхи нютагай таряалан уула хада, гол жалгатай, модотой газарнуудта юм. Эгсэ, ташалан газарнуудта механизаторнууд техникэеэ шадамараар хэрэглэжэ, хураалгаяа богонихон болзорто, гээлтэ хоролтогүйгөөр үнгэргөө.

А. В. ЧАПАЕВ — БАШКИРАЙ АЖАЛШАДТА АЙЛШАЛБА

УФА. (ТАСС-ай корр). Граждан дайнай домог суурда орохон В. И. Чапаевай хүбүүн—артиллериин генерал-майор Александр Васильевич Чапаев башкир арадта айлшалhан байна.

А. В. Чапаев урдань башкирай нютагта ябаагүй юм. Тиигээд Чапаевай дивизиин байлдаhан мартагдашагүй газарнуудые болон Уфа хотын дурасхаалта булангуудые, мүн тус хотоhоо холо бэшэ байдаг Красный Яр тосхондо М. В. Фрунзын, В. И. Чапаевай музей hонирхолтойгоор хараа.

— Энэ жэлэйнгээ амаралтые би Волгын саада талаар, Ураалаар, 25-дахи стрелково дивизиин байлдаhан газарнуудаар ябажа үнгэргөөб. Илангаяа намда Чапаевай дивизидэ ябаhан хүн... захада сэдьхэл хүдэл... гэжэ Александр Вас[ильевич хэлэ]рэбэ.

Башкирай гүрэн... тедэй студентнэр, ... А. В. Чапаев айлша... тодо ажаhуудаг Ча[паевай ди]зиинхид, домог сууд[аар Ча]дивтай хамта ажал... зал соо мүн лэ ба[й]...

ОРОНОЙ ПОЛ[ЕНУУД] ДЭЭРЭhЭ...

МОСКВА. (ТАСС). ... ажахын ургамал... даал hаа hайн... жа, Агууехэ Окт[ябриин] ... дэрые ажалай архи... тахын түлөө ажал... жо байна. Куйбыше[вскэ]... ска, Рязанска, Акт... зенскэ болон Тамбо[вско обла]нуудай таряашад ех... лаа. Тэдэнэр Эхэ ор... лагдаhан түсэбhөө ... ехэ ороoho туша[а]... дүүргээ.

Хэдэн районуудта... далга үшөө үргэл[жэлнэ]... лэй мэдээгээр орон[ой колхоз,] совхозууд ороoho[то] ... hөто-бобово ургам... лион 967 мянган ... дээрэhээ хураажа а...

Гурбанайнь хоёр ... кукуруза хураагдаа... миллион гектарhаа ... гаса абтаа. Колхоз, ... миллион центнер с... болгохоёо хураажа, ... жэлдэ хэрэглэхээр ... хаанагүй хураажа ...

АГЫН ОКРУГ ХОРИН ТАБАЯА ГҮЙСЭХЭНЬ

Ажалай илалтануудые, эрдэм гэгээрэлэй, соёл культурын бадаралта асарhан хорин табан жэл гэжэ округоймнай ажалшад энэ түүхэтэ жэлнүүдээ урма баяртайгаар нэрлэнэ. 1937 оной октябриин 26-да манай ороной правительствын тогтоолоор Шэтын областиин мэдэлдэ Агын Буряадай национальна округ байгуулагдаhан юм. Коммунис партиингаа сэсэн мэргэн хүтэлбэри доро округой ажахы болон соёл культурын талаар нилээд ехэ амжалта туйлагдаа.

Манай округой ажалшад партиин XXII съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө хүсэ шадалаа гамнангүйгөөр ажалланад. Жэлhээ жэлдэ таряан ба мал ажал улам хүгжэнэ. Округ дотор 27 томо колхоз, 2 совхоз бии. Тэдэмнай мүнөө 176.530 гектар тарилгын талмай элдүүрилдэг. Ехэнхи хубиинь шэниисэ, ешмээн, пропашной ургамалнууд эзэлнэ. Энэ жэлдэ таряанай ургаса хэзээ хэзээнэйхиhээ hайн. Округой таряашад гүрэнэйнгөө амбаарта нэгэ миллион пүүд аяр шарахан шэниисэ хаахын түлөө тэмсэжэ байна. Энэ тэмсэлдэ түрүүлжэ ябагшад гэхэдэ: Зугаалайн Ленинэй нэрэмжэтэ, Хара-Шэбэрэй Кировэй нэрэмжэтэ, Хүнхэрэй Ленинэй нэрэмжэтэ, «Улаан-Одон» колхозуудай таряашад болоно. Эдэ ажахынууд гүрэндэ таряа худалдаха түсэбөө 2-3 дахин үлүүлэн дүүргээд, мүнөөшье таряа худалдажа үргэлжэлhөөр.

Агын округ хонин ажалаа ехээр хүгжөөнэ. Нэгэ миллион үлүүтэй хонид мүнөө округой бэлшээринүүдтэ ябана. Энэ алтан зөөрые арьбадхан хаража ябадаг шадамар бэрхэ малшадта алдар соло! Дылгыровэй нэрэмжэтэ колхозой хонишод Цыбен Нимаев, Дамба Тыхеев, Ждановай нэрэмжэтэ колхозой хонишод Нима Жамьянов, Сампил Санжиев, Агын совхозой хонишон Баяр Жамбалов, XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой хонишод Гончик Очиров, Цыбик Батадалаев болон бусад олон нүхэд округой эрхим хонишодой зэргэдэ ябанад.

«Забайкалиин нарин ноohото» гэжэ үүлтэрэй хонид Агын округой «Коммунизм» колхоздо эгээ түрүүшынхеэ үсхэгдэhэн байха. Энэ үүлтэрые «Коммунизм» колхозой зоотехник Базар Цыбиков, хонишон Бальжима Доржиева гэгшэд бии болгоо юм.

Эндэ ажалай шэнэ эмхидхэл, шэнэ арга үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Округой хонишод ажахын тоосоото бригаданууд болонхой. Тиихэлээрээ урда жэлнүүдэйхиhээ хараагүй олон түл абана, үбhэ тэжээл ехээр бэлэдхээ. Округой хонишод ноohо хайшалалга дээрэ шэнэ, оренбургска арга үргэнөөр хэрэглэдэг болоо. Жэшээнь, энэ зун 125 мянган хонид шэнэ аргаар хайшалагдаа. Оренбургын аргаар ноohо хайшалалгада Агын районой XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой хайшашад Цындыма Жигмитова, Татьяна Удбылова гэгшэд чемпионууд боложо, областной ба Россин Федерациин хонишодой мүрысөөндэ хабаадалсаа hэн.

Ажалша малша зоноо магтажа, нютагай уран зохёолшод Жамьян Балданжабон, Арсалан Жамбалон, Цыдып Жамбалов, Рабдан Рабжаев болон бусад уран дуу, шүлэгүүдэйнгээ, поэмэнүүдэйнгээ аялга зэдэлүүлэн байна. «Сахюурта» журналай эдир зохёолшодой аялга улам хүсэтэй боложо байнхай. Урда-Агын «Мир» колхозой залуушуул шэнэ журнал өөhэдынгөө хүсөөр гаргадаг гээшэ.

Соёл культура, эрдэм гэгээрэл үдэрhөө үдэртэ округтомнай hалбаран байна. Һуралсалай шэнэ жэлдэ округ соомнай 11935 hурагшадтай 52 hургуули хүдэлнэ. 600 багшанар ажаллана. Үнинэй багшанар М. Будаев (Зүдхэли), Д. Жигжитов (Урда-Ага) РСФСР-эй габьяата багшын нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй юм.

Округ дотор культурын 80 эмхи зургаан (тэрэ тоодо хүдөөгэй 26 клуб, 32 библиотекэ, 14 улаан палатка, районно Культурын гурбан байшан, арадай театр, хизаар шэнжэлэлгын музей) бии. Зугаалайда, Хара-Шэбэртэ, Уртада, Ага-Хангилда, Шандалида, Догойдо культурын шэнэ томо байшангууд шулуугаар баригдаа.

25 жэлэй саана округтомнай гансахан больница (Ага тосхондо) байhан аад, мүнөө 12 больница улад зоной элүүр энхые сахина. Мүнөө hуурин бүхэндөө больницатай болохо зорилго табигдаад, бэелүүлэгдэжэ байнхай. Өөhэдын национальна медицинскэ кадрнууд урган гараа. Округ дотор 50 врач хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэй дундаhаа РСФСР-эй габьяата врачнууд Б. Эрдынеев, М. Клименко, Д. Балданова гэгшэдые онсолон дурдамаар. Залуу врачнууд Ц. Цыбенова, Ж. Ландаков, Ц. Номогонова, Д. Аюшеев болон бусад оролдосотой ажалаараа онсо шалгаржа, округой ажалшадай дунда алдаршанхай.

Алдарта 25 жэлдэ зорюулhан шүлэг соогоо залуу поэт Цыдып Жамбалов иигэжэ дуулана:

Агуу совет арадайм бүлэ соо
Агамни
Альганай зэргэ, гэбэшье
Аяар холые зориhон соло суу
Алдар нэрыень баталан,
Алхана, Ононие гаталан
Дүүлидэг.

Алдарта СССР ороной нэгэ хубинь болоhон Агын Буряадай национальна округ 25-яа гүйсөөд, хүсэн дундаа хүгжэжэ байна. Гэгээн гэрэлтэ коммунизмын алтан ордон байгуулха хэрэгтэ Агымнай Буряадай округой зоной ажал хэрэгүүд Алханын мүнгэн мундаргануудhаа сэлгеэ Онон хүрэтэр, Аргалиин ой тайгаhаа Хүнхэрэй үргэн тала тулатар бэелэн бүтээгдэжэ байдаг.

Даши Санданов.

ШЭТЫН ОБЛАСТЬ. XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой таби мянган хонин Агын районой заха хизааргүй уужам тала дайдануудаар бэлшэжэ ябадаг. Хонин ажал тус ажахын гол hалбаринь болоно. Хонин ажалhаа жэл бүри миллион үлүүтэй түхэригэй олзо ородог. Мүнөө жэлдэ нарин ноohон ехээр хайшалагдан абтаа. Хонишодой оньhожоруулагдаhан бригада үдэр бүхэндэ 6-7 тонно нарин ноohо гүрэндэ тушаагаа. Колхозой хони хайшалагшад, комсомолшууд Цыпылма Цыжипова, Далай Абидуев үдэр бүхэндэ 100 хүрэтэр хони хайшалаа. Зураг дээрэ: Ц. Цыжипова, Д. Абидуев.

ТАСС-ай фотохронико.

БУРЯАД ҮНЭН
2-дохи нюур
1962 оной октябриин 4.

...ДЬХЭЛЭЙ СЭБЭР—БАЯР, ...АЖАЛАЙ ҮРЭ—АЛДАР

...өрЫнгөө һэшхэлээр

...хойноhoo hундалда- ...орьёл сорьёл байса ...ройтой мэлигэн хада- ...шан, бүлэг hүрэг хо- ...дын hэбшээндэ таа- ...л, өөдэ уруугаа ху- ...бажа бэлшэхэнь ха-

...гаданuудай боорило ...Тасархай тосхонhoo ...нэ саб байса түхеэр- ...тээшэ шамдуухан ...«Дамба Цыренович ...энэл хонидойнгоо ...дар байгаал ёhотой, ...таниха гээшэ гүб?» ...эн, иишэ тиишээ ха- ...үзэсхэлэнтэ hайхан ...hонирхон, адаглан ...Сэхынь хэлэхэдэ, ...рүүшынхеэ ерээ ха

...шадар хон жэн. Ха- ...болоходо, зүүн хү- ...нэгэ хүн бууужа, нам ...рэхээр гэшхэлнэ. ...гүй тэгшэ хүдэр бэе- ...өөл хүрэжэ ерэбэ. ...амоор! Мэндэ ...дэн, гар гараа ба- ...н.

...а Норбоевые хараа- ...аанаhaa тэрэ нүхэ- ...об? Та хэн гээшэбта, ...лтайбта,—гэжэ бай- ...хобоб.

...ба Цыреновичые оло- ...рхэл байха. Али ота- ...оо юм ааб даа, мэдэ- ...дэшэлэн лэ ерэхэ ...Би хонишон хүм ...хүрэхэгүй хо- ...ороондо ороодүй ...ээ бусадhaань тус- ...улжа ябаhанаа, тэ- ...саана тогтоогоод ...юу гэжэ эндэ бай- ...манайда ороёыл, ...—гээд тэрэ үбгэмни

...ууха, тамхилха ...үбгэнтэй хөөрэлдэ- ...янгыгаар эндэ тэм-

...Доржиевич Доржи- ...рогой совхозой анха ...тохо үеэр хүдэлмэ- ...ожо орохон нютагай ...нэгэн. Хара бага- ...гар дүйтэй бэрхэ хүн гэжэ нютаг зондоо тоологдодог байгаа. Тиимэ тула халуун хяhын хажууда тэрэ дары зогсоо hэн. Тиихэhээ хойшо эгсэ хорин хоёр жэл соо совхозойнгоо түмэршэ дарханаар ажаллаhан намтартай.

— Халуун хяhын дэргэдэ ходо ажаллаhан ушарhaa 56-дахи наhандаа пенсидэ гараа хүм. Яhала ехэ пенси гүрэн намда түлэнэ. Үхибүүднишье бэеэ даанхай. Бага басагамнил хүдөө ажахын институтда hурана. Нэгэ басаган Ярууна-да, хүбүүмни Прибайкалиин аймагта ажалладаг. «Пенсидэ гараагш, үбгэрөөш, маанартаа ошожо амар hуу» гээд, хүбүүм намайгаа абаад ябашоо hэн. Теэд ажалгүй hууходa ямар уйдхартайб. Түлеэгээ хахалжа оруулхаш, уhа асархаш. Бэшэ хэхэ юумэн үгы. «Хүбүүн би харихам, совхоздоо ошожо, ямар нэгэ диилэхэ хүдэлмэреэ хэхэм. Миин ниигэжэ ябаха саг бэшэ байна» гэжэ хэлээд, Тасархайгаа бусаа hэм,—гэжэ Ринчин Доржиевич үнэн сэдьхэлhээ хөөрэн hууна.

Байгша оной март соо Борьёогой совхоз хонидой жэжэ отаранuудые нэгэдүүлжэ, ажахын тоосоондо орохон томо бригаданuудые эмхидхээ hэн. Совхозой хоёрдохи фермэдэшье иимэ хубилалта болоо. Республикын суута хонишон, энэ жэлдэ 100 эхэ хонин бүриhөө 112 хурьга түлжүүлhэн Дамба Цыренович Норбоев бригадир болобо. Теэд өөрынгөө даажа ябаhан хонидые хэндэ найдахаб. Сэхынь хэлэхэдэ, тиимэ хүншье hанагданагүй. Ринчин абгайтай хөөрэлдөөд туршаха байна гэhэн бодол Дамбын сэдьхэлдэ түрөө hэн ха.

— Пенсионерби гээд миин hууха зүрхэн, hэшхэл намда үгы байна. Наhандаашье хонишон ябаагүйб. Шадал бии, туршаhуу, үбгэрөөб гээд hуужа яажа болохоб, үшөөл нэгэ хэдэн жэл хүдэлхэл байхаб, —гээ hэн Доржиев үбгэн.

Тиигэжэ зугаалжа hуухадаа, Н. Г. Загладын «Таряашан нэрээ хүндэлэгты!» гэhэн бэшэг соо хэлэгдэhэн удха түгэлдэр үгэнүүд тобойлдон hанаандам ороно. Надежда Григорьевна иигэжэ бэшээ хамнай: «Би мүнөө 69 наhатайб. Тиигэбэшье гараа hольбожо hуунгүй, залуушуулhaa гээгдэнгүй хүдэлхые оролдоноб. Гэртээ эд зөөреэр дутаад ажаллана бэшэб, ажаллангүй амаржа байха, ашануудаараа hууха аргатайб. Зүгөөр, нүхэд, сагнай тиимэ бэшэ». Сэсэн аад, гүн удхатай үгэнүүд. Хүндэтэ Заглада эжы шэнги үндэр наhатайшье, hанаа сэдьхэл дүүрэншье hаа, ниитынгээ хэрэгтэ, хамтынгаа ажалда үнэнхэ хубитаяа оруулалсажа ябагшад олон шуу. Эгээл тэдэнэй нэгэн, 22 жэлдэ түмэршэ дархан солотой ябаhан, мүнөө хонишон болоод ажаллажа байдаг Ринчин үбгэн болоно.

— Энэ Дамба гээшэ хэсүү бэрхэ хүн даа, багаhаань хойшо мэдэхэб! Булта иигэжэ үнэн сэдьхэлhээ хүдэлдэг hаа, али зэргэ hайн байгааб даа. Бэрхэ хүнэй даажа байhан малда орооб, теэд Дамба шэнгеэр хүдэлжэ үзэхэ гэжэл оролдожо ябанаб. Үбhэ тэжээл яhала ехээр абтаа. Хониднай хаhа соогоо үрэжүүлэгдэжэ дууhахань. Бэшэ юумэн манайл хүсэл оролдолгоhoo, hанал сэдьхэлhээ дулдыдаха бшуу,—гээд, хонидоо байра тээшэнь шэглүүлхэеэ ошожо ябахадаа, нүхэр Доржиев хөөрэлдөөгөө үргэлжэлүүлэн гэшхэлээ бэлэй.

Теэд яахаб! Үбгэрөөб, пенсионерби гэжэ хубиингаа хэрэг хаража hуунгүй, Украинын суута таряашан хүгшэнэй хүсэл hаналые тааhан шэнгеэр коммунизм байгуулгын асари ехэ тэмсэлдэ өөрынгөө hайн hайхан hэшхэлээр шударгыгаар оролсоhон 62 наhатай Ринчин Доржиевичай эрхим малшан гэhэн солодо хүртэхыень хүсэе.

Г. Цыреторов.

Зэдын аймаг.

...ҺАЙН ҺАЙХАН ЖЭШЭЭ

...ажахыгаа хүгжөөл- ...рад зоной шухала ...н гэhэн Коммунис ...ЦК-гай заабарине ...тагай алба хаагшад ...мэрилэгшэд зүбөөр ...итын малай тэжээл ...дэ хэзээ хэзээнэй- ...хитэйгээр хабаада- ...хуряалгын эхилхэ- ...hургуули, сельпо, ...эхэ мэтэ организа- ...хэдэ хэдэн хүн кол- ...гада, звенонуудта ...м.

...hарын эхеэр Сана- ...hургуулиин багша- ...жа, тэжээл бэлэд- ...ha хүргэхэ тухай ...юм. Хамтааран зо- ...дые эмхидхэжэ, бү- ...ой буртаг хадалан- ...аар сабшажа бу- ...үрилхэ гэжэ хэлсэhэн байгаа. Тиигэжэ хэдэн хоногой туршада 360—370 центнер эрхим шанартай үбhэ хуряажа үгэбэ. Һургуулиин директор С. А. Тармаев иигэжэ хөөрэнэ:

—Колхозой хүүгэдые хүмүүжүүлнэбди. Колхозтоёо саг үргэлжэ холбоотой зон хаюмбибди. Эгээ тиимэhээ ажалдань аргатайл сагтаа хамhалсаха, туhалха ёhотойбди.

—Тон зүб даа. Үбhэшье сабшажа, хара ажал хэхэдээ, хүсэн дээрээ хүсэ нэмээд, толгой аргагүй гоёор амараад орхихол,—гэжэ олондо хүндэтэй багша, буурал сагаан толгойтой Бадма Шойдокович хэлэнэ.

Нютагай эхэнэрэй советэй хэhэн ажал ехэ даа. Тэрэнэй түрүүлэгшэ, сельпогой бухгалтер Д. Б. Аюшеева ээлжээтэ hарынгаа амаралта соо колхоздоо туhалха гэжэ шиидэhэн юм. Дулма Бадмажаповнагай үүсхэлээр нютагай гэрэй эзэн эхэнэрнүүд сугларжа, шадаха зэргысээ үбhэ хуряалгада хабаадалсаха гэжэ хэлсээ hэн. Тиигэжэ тэдэнэр үбhэ тармалгада, бухал табилгада ехэ туhа хүргөө. Үнэн зүрхэнhөө оролдожо, ажалай эрхим амжалтануудые туйлаhан Цырендулма Доржиева, Лайжид Бадмаева, Пүрбэ Доржиева, Татьяна Ардаева, Ринчин-Ханда Бандеевагай нэрэ дурдангүй гарамаар бэшэ.

Түрэл колхоздоо туhа хүргэhэн hургуулиин багшанарта, бусад организацинуудай эдэбхитэдтэ баяр баясхалангаа хүргэнэбди.

М. Дымпилов,
Захааминай «Коммунизм» колхозой парторганизациин секретарь.

Ажалай бэлэг

Агуухэ Октябриин 45 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаhан Нарhатын совхозойхид (Ярууна) ехэ амжалта туйлаба. Үнгэрhэн үе соо эндэхид 9 hарынгаа түсэбые мяха худалдалгаар 100 процент, hүөөр 111 процент дүүргэээ. Тиихэдэ энэ намар баян ургаса хуряажа, 20 мянган центнерэй орондо 25 мянган центнер ороохо таряа гүрэндөө худалдажа, түсэбөө үлүүлэн дүүргэбэ.

Яруунын совхоз (директорынь Б. Ангархаев, парткомой секретарь Н. Егоров) бүхыдөө 5320 центнер мяха тушаажа, гурбан кварталай түсэбые 100 процент дүүргэбэ. Мүн 20 мянга 200 центнер таряа худалдажа, уялгаяа дүүргэнхэй.

Н. Сордохонов.

Людмила Баранова шэлэй механизированна заводой теплоавтоматикын бюродо үнинэй ажаллана. Даабаридаа анхаралтайгаар хандадаг, үнэн сэхэ хүдэлмэрилэгшэ Л. Баранова коммунис ажалай ударнигай нэрэ солоёо ажал хэрэгээрээ харюулна. Заводойнгоо бүхы хүдэлмэришэдтэй хамта октябриин хүндэлэлэй ажалай вахтада жагсаад, бүри эршэмтэй hайнаар ажаллана. Зураг дээрэ: Людмила Баранова.

В. ЗОРКИНОЙ фото.

ОРОЛДОСО ЕХЭТЭЙГЭЭР

Бага наhатаниие hургаха, «гарынь ганзагада, хүлынь дүрөөдэ» хүргэжэ, ажабайдалай арюун hайхан замда гаргаха гээшэ харюусалга ехэтэй хэрэг. Зарим хүнүүд эндэ бүхы наhан соогоо ехээр оролдожо хүдэлhэн байдаг. Тиимэшүүлые харахадаа, сэдьхэл хүдэлхөөр юумэл даа.

Улаан-Үдын № 19 hургуулиин багша нүхэр Екатерина Александровна Елистратовае абажа үзэгты. 23 жэлдэ багшалха зуураа, hүүлэй 6 жэлэй турша соо нэгэшье үхибүү hураhан класстань дахин hуулгангүйгөөр дүүргүүлээ. Нүхэр Елистратова 1955—1956 оной hуралсалай жэлдэ нэгэдэхи классай 32 үхибүүдтэ багшалаа hэн. Тэдэнь бултааран hураhан класс бүхэнөө амжалтатайгаар дүүргэнэ. Улаан-Үдын № 12, 35 hургуулинуудта hурахадаа, бусад үхибүүдhээ онсо шалгарна.

Энэ багша зааhан үхибүүдэйнгээ удаадахи классуудта ямараар hуража байhан тухай мэдэдэг, саг үргэлжэ hанаагаа зобожо ябадаг юм. Мүн хэн hурагшын юугээр hонирхожо, ямар юумэндэ абьяастайгаар хүмүүжэжэ ябаhыень тухайлhан байдаг.

Нүхэр Елистратова hуралсалай жэлэй эхилхэhээ бүри урид үхибүүдтэеэ танилсадаг, тэдэниие, мүн түрэлхидыень hургуулиин зүгhөө ямар эрилтэнүүдэй табигдаха байhантай танилсуулдаг юм.

Нэгэдэхи классай үхибүүдтэ багшалхадаа, Екатерина Александровна илангаяа ехээр мэргэжэhэн. Хамаг эрдэм шадабаряа эдиршүүлые hурган хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ зорюулдаг, арадай гэгээрэлэй урда табигдаhан шэнэ зорилгонуудые бэелүүлэлсэхын хойноhoo шармайн оролдодог юм. Тиихэдээ ажал хүдэлмэри дээрэ тодорhон шэнэ онол арганuудые хэрэглэдэг, материал бүхэниие ажабайдалтай холбохын хойноhoo эрмэлзэдэг, бэеэ даагаад ажал хэхээр hургадаг юм.

— Үхибүү ажалда дүршүүлхэ тушаа анхаралаа онсо хандуулдагби. Шэнэ материал үзүүлхын урда тээ, мүн саашадаа алдуу гаргахагүйн тула, бэеэ даагаад хэхэ хүдэлмэри hурагшадта ходо дүүргүүлжэ байдагби. Жэшээнь, сохилтогүй аялгануудай, мүн **-жи, -ши** үенүүдэй дүримөөр изложени бэшүүлхын урда тээ үхибүүдтэ тусхай шэлэгдэhэн мэдүүлэлнүүдые бэшүүлhэн, үгэнүүдэй ямар дүримөөр бэшэгдэhыень тодорхойлхо даабари үгэhэн байнаб,— гээд багша хөөрэнэ.

Екатерина Александровнада заалгадаг үхибүүд хэшээлэй үедэ табигдаhан асуудалнуудта түгэс харюу үгэдэг, уншагдаhан статьягай удха тухай тодорхойгоор хөөрэжэ шададаг юм.

Тэрэшэлэн тоо бодолго заалгада ехэ анхарал хандуулдаг. Энээгээр шалгалтын хүдэлмэри дүүргүүлхэдэнь, үхибүүдынь булталаа шахуу «5», «4» гэhэн сэгнэлтэнүүдые абадаг.

Энэ багшын хэжэ бүтээжэ байhан ажал угаа ехэ. Мүнөөшье жэлдэ нүхэр Елистратова урда мэтэ оролдосо ехэтэйгээр хүдэлнэ.

А. Чайванова.

ШЭНЭ ОРДОН

Улаан-Үдын Гагаринай нэрэмжэтэ үйлсөөр үгсэхэдэ, бүхэли квартал шахууе эзэлhэн, дүрбэн дабхар гоё hайхан байшан анхаралытнай абаhaар лэ хандуулха. Энэмнай хүдөө ажахын институдай hуралсалай шэнэ байшан ха юм.

Энэ гэр 16 мянган квадратна метр талмай эзэлдэг. Гансал паркетнэ шалань арбан хоёр мянган квадратна метр. Эндэ 960 мянган паркедууд табигданхай.

Уhа, гаазай болон канализациин соргонуудые залган табиха болоо hаа, 20 километр ута байха. Гансал коридор соогуурнь ябаха болобол, табан километр утатай аяншалга хэхэт. Дурсагдаhан байшан соо табан зуу гаран таhалганууд тоологдоно. Лабораторинуудынь—60 таhалга. Тэрээн соо оробол, электронно микроскопhoo эхилээд, элдэб шэнэ түхеэрэлгэнүүдые hонирхон харахат. Найман ехэ залынь 1500 хүнэй hууритай. Автоматическа телефонно станцинь 200 номертой. Спортын таhалга соонь таба янзын hорёон нэгэн доро хэгдэхэ аргатай. Байшан соо 130 электро-часууд тодхогдоhон. Номой сангhaa уншалгын зал руу тусхай лифтээр номууд абаашагдажа байха юм.

Иимэ hайн түхеэрэлгэтэй hуралсалай байшан бүхы Зүүн Сибирьтэ, Алас Дурна хизаарта анха түрүүшынхеэ баригдаба.

Эндэ 2500 студентнэр hуралсаха юм. Иигэжэ манай ниислэл хото шэнэ барилгаар шэмэглэгдэбэ.

А. Куртик,
фотонь авторай.

Б. МУНГОНОВ.

ХУУШАН САХЮУРТА

Хэдыдэхи зунайнь хэдыдэхи тулалдаан бэлэй даа? Наhанайнь дүшэн юhэдэхи гү, али табидахи зун гээшэ hэн гү? Хоридохи гү, али гушадахи тулалдааниинь hэн гү? Юрэдөө мүнөө хүсэд hанагдадаггүй. Зүгөөр нэгэтэ үбэл Адхата хадын арада Хүсөөтын табан ангуушадай хара баабгай арайхан гэжэ алаhанайнь хойто зун бэлэй гү гэжэ hанаанда ородог. Яагааб даа, тэрэ үбэлэй нэгэ сагаан хүйтэн үдэр Хүсөөтын табан ангуушад баабгай абалхаяа ошоhон аад, өөhэдөө барюулан алдажа hалана hэмнай. Будань ха гуяа хагза хазуулжа, Сагаалаиниинь хүдэhэн дэгэл, үмдэеэ хүүрэ татуулаад, дүрэнхэй хара нүүлэ доро хоргодожо. Доржинь баабгайн тархиие хэрмэнэй hомоор буудажа, бараг ангуушад Банзар Мүнхэ хоёрынь баабгайе жадаараа хадхажа алаhан байгаа. Һанана ёhотойт. Мэргэн бэрхэ ангуушан гэжэ суурхаhан Сүхэ Мүнхэнь энэ аюултай тэмсэл дундуур илангаяа шалгарhан юм. Мүнхэ ехэл зоригтой, зүрхэтэй байжа, айhан мэгдэhэн, ухаа мэдээ алдашаhан нүхэдөө абараа гээшэ hэн. «Мүнхын үгы hаа, шортоол барюулха байгаа hэмди даа»,—гэжэ хожомынь Буда hайсахан hогтоод байхадаа уйладаг бэлэй... Эгээл тэрэ ёро муута агнууриин хойто зун гээшэ hэн ха. Хүсөөтын мэргэн бэрхэ ангуушан Сүхэ Мүнхэ гэдэгнай хара баабгайтай гансааран дайралдажа, амин голоо саглахаhaa наагуур айсүй носолдожо hалаhан байха. Энэ шанга тэмсэлэй үедэ хуушан сахюуртань тэрэниие абараа. Ехэл hайн сахюурта hэн даа. Нилээдгүй олон баабгай хорооhон, бүхэли үхэрэй сэнтэй, хүйхэрхэн сахюурта байгаа. Тэрэнээ хэдышье үхэрөөр худалдахагүйб гэжэ Мүнхэ hанагша бэлэй.

Мүнхэтэн тэрэ үбэлөө яhала гэмгүй ондо ороод, Хүсөөтынгөө зуhаланда зөөнхэй, амгалан тэнюун зуhажа байгаал даа. Ехэл жэгтэй hайхан зун болоо hэн. Хабарhaa хойшо бороо хуратай байжа, үбhэ ногоон элбэгээр ургаба. Хүдөө тала руу харахада, ягаабар-хүрин хилганата ногоон Сагаан нуурай долгин шэнгеэр эбхэрэн мушхаран долгилжо, үнгын сэсэгээр эреэлжэлэн далбажа байхал даа. Гоё гээшэнь! Хүсөөтэ горхоной нуга тохойнуудаар бадма сэсэгүүд заха зайгүй ургашоод, улаан торгон үнгөөр улайлдан hууха юм. Тиихэhээ байтагай хуурай хооhон добонууд дээгүүршье үбhэ ногоон ехээр ургашанхай, үдэшэ үглөөнэй hэрюухэн hэбшээдэ наран зула, улаалзайнуудаа дохилзуулан гүрбэхэ. Үни заяанайшье иимэ бороо хуратай, үбhэ ногоо элбэгтэй зун болоогүй.

Тииhээр байтар үбhэ хулhанай үе ойртобо. Хүсөөтын хүдэр ангуушан Мүнхэ гэдэгнай Балжид гэжэ дүшэ гара наhанай. нарин сагаан шарайтай hамгантаяа үбhэндэ орохоёо түхеэржэ, хурса хажуураа, аса тармуураа, хүнэhэ хүшэеэ ехэл яаралтайгаар бэлдэбэ. Удангүй хамаг юумэеэ буха модон тэргэдээ ашаад, Халзан-Хохюуртынгаа сабшаланда зөөгөө hэн. Халзан-Хохюурта гээшэнь хоёр ехэ хадын хоорондо оршодог нарииxан хүнды юм. Эндэ ойн соорхойнууд олон. Мүнхэтэн хадаа оройдоо хоёр-гурбан десятина болохо багахан соорхойдо хэр угhaa хойшо үбhэ сабшадаг байгаа. Мүнөөшье зун эндээ ерэжэ, хуушан холтоhон отогоо hайса заhаад, шэнэлээд, түбхин янзаар байрлаба. Мүнхэшье үбhэ сабшахадаа абьяастай даа, үглөөгүүр үүр сүүрээр бодоод, хүрэ хүрэhөөр түрүүшын үдэр десятина унагаажархёо hэн. Балжидыньшье үбгэнhөө балай холо гээгдээгүй, хэмжэжэ үзөө hаа, тэрэ үдэр хахад десятинаhaa нилээдгүй үлүүе сабшаа ёhотой. Теэд эхэнэр хүн хадаа шомууhан хүнгэн үбгэнтэеэ яажа тэнсэхэб даа. Тэрэнь дахин дахин ахижа ерээд лэ, урдань орожо ябаа ха юм...

Зүгөөр мүнөө Сүхэ Мүнхын агнуури тухай бэшэхэ гээ hэн хойноо үбhэ сабшаhан яahан тухайдань үлүү ехээр шашаад яахамнайб. Хэнэйшье мэдэхээр, хэнэйшье хэхээр хүдэлмэри гээшэ бэзэ.

Ангуушан хүн иимэ бүтүү хара ойн дунда ерээд байхадаа, агнангүй hуужа шадаха юм аал? Үгыл хаям даа. Мүнхэтэн үбhэндөө ороходоо нэгэ хониёо булгалжа. мяхатайшье ерэhэн байха. Иимэ хүшэр хүдэлмэридэ гарахадаа тиигэнгүй аргагүй. Теэд агнуури гээшэмнай заримандаа гансашье мяханай хойноhoo ябаhан хэрэг бэшэл аа гү гэжэ hанахаар юм. Тэрээндэ айхабтар хорхойтой туладаа, зарим ангуушад гэртээ hуужа байжа шадангүй, ан бариха, үгышье hаа, буу шуугаа үргэлөөд лэ, ой тайгын оёороор зайжа тэнэжэ ябашадаг гээшэ ааб за. Мүнхэ эгээл тиимэ хүнүүдэй нэгэн байгаа. Тэрэмнай Халзан-Хохюурта зөөжэ ерэhэнhээ хойшо хоёр гү, али гурбан хоног үнгэрөөд байхада, гал түүдэгэйнгээ ойрохи түхэреэн модон hууридa, холтоhон отог соохи зөөлэхэн унтари хэбтэридээ таарахаяа болижо, Балжидайнгаа хоритор яатар хуушан сахюуртаяа үргэлөөд, үдэшэлэн тээ ой модо руу шургажа, харанхы hүни болотор ябашадаг болошоо hэн. Али үбhэ хулhaяа сабшажа, тармажа эсээд сусаад байхадаа. бэеэ амаруулхын тулада аали боолёороо зайдаг юм hэн гү, бү мэдэе. Зүгөөр үглөөнэй агнаае анхарангүй, гансал үдэшын агнаада гарадаг байба. Юундэб гэхэдэ, үглөөнэй шүүдэрээр үбhэеэ сабшаашамни дээрэ гэжэ hанадаг байгаа ёhотой. Тиигэншьегүй яахаб. Үглөөнэй шүүдэрээр сабшахада hураггүй хүнгэн, даасатай байдаг шуу.

Тиихэ үедэ агнууриин хорюулшье гэжэ үгы, үбэл зунгүй дура зоргоороо агнадаг, тиимэл гуримгүйхэн байдалтай байhан юм гээшэ. Гэнтэ харан гэhээшни, хэн нэгэн улаан зунай сагта улаан гүрөөhэ унагаажархёод, тархяа маажажа, гайхажа гэлыжэ байха юм. Гэлтэй хари, балай ехээр гайхажашье байхагүйл даа. Өөрынгөө онсо шухала уялга дүүргэhэн юумэдэл, оройдоо hанаа амарханаар миhэрхэ, үгышье hаа, аргагүй томоотой янзаар, омогорхолтойгоор гэшхэлэн, олзоёо үргэлөөд хүрэжэ ерэхэ: «Харыт, ямар мэргэн бэрхэ ангуушан гээшэбиб!» Теэд тэрэниие ехээршье гайхаад яахамнайб. Тиимэл гурим жэрэмгүй үе байгаа ха юм. Тиимэл гурим жэрэмгүй үедэ ой тайгын ан гүрөөл хайра гамгүйгөөр хюдагдажа, үсөөржэ дууhажа байгаа ха юм.

Зай, баhа нэгэ наратай дулаахан үдэшэ боложо, Мүнхэмнай хуушан сахюуртаяа үргэлөөд, ногооной гүрөөhэ агнахаяа ой тайга руу оробо юм ха.

Үдэшын наран орбогор үндэр хадануудай саагуур орохоёо тэгүүлжэ, түхэреэн шаргал нюураа уйдхартайгаар улайлган байба. Жэнхэни үргэн дайда, ой модон, үбhэ ногоон — хамаг hайхан байгаали үдэрэйнгөө алтан гэрэлтэй хахасаха болоходоо, мүн лэ түр зуура уйдхар гомдолой яншарта баригдаhан шэнги оройдоо хүдэлхэеэ болишоод, боргооhо батаганынгаа уншаргатай ута дууе шагнаархашоод, даруу номгохоноор үзэгдөө бэлэй. Уданцьегүй урбуулга ногоон хушалтатай үндэр хадын саагуур улаахан наранай шурган hүнэхэдэнь, оршон тойрон гансата ондоо болошобо. Үдэшын боро хараан удаахан марьян ерэжэ, абаахайн шулhэн мэтэ нимгэхэн, hүр hүлдэгүй бүрүүлхэн нэмэргээрээ үргэн нэлүүн тайгые яаралгүйхэнөөр хушажа эхилбэ. Гэбэшье Халзан-Хохюуртын хүндые уруудан, hэрюухэн hэбшээ татажа, ой тайгамнай hөөргөө hэргэг сарюухан болоhон мэтэ иишэ тиишээ аргааханаар гүрбэлзэн байгаад, шарьяа hайхан дуугаа дүмүүхэнээр дуулаба.

Ой модоной оёорто бүдэг бадаг болоошье hаань, Халзан-Хохюуртын баруун хаялгада үшөөл гэрэлтэй зандаа. Мүнхэ энэ үндэр хадын зүүн хүндыгөөр агнаад, нэгэшье гүрөөhэ харангүй, уруу дуруушаг юумэ отог руугаа бусаха гэжэ, мүнөө эгээл энээхэн баруун хаялгада ябаа hэн. Түймэрэй hүүлээр үй түмөөрөө ургашаhан бүтүү нарhан сагдуулнууд соогуур hэтэ ябажа гараад, абар табархан сагдуултай, огторгой туласа гэхээр сэхэ өөдөө жэрбысэ ургажа, алирhанай буршагар ногоохонууд эшээр дэбисхэр хэhэн ганса гонзогор хондообо нарhатай жаахан талмай дээрэ зүг татаадхиба. Ангуушан хадаа зүн дагаан зүг татаагүй, нэгэ юумын абяа абаадхиhан лэ байгаа. Тэрэ «нэгэ юумын» hаршагад гэhэн зүг руу хараадхин гэхэдэнь, энэ бишыхан талмайн нүгөө захада хэбтэhэн дүрэнхэй хара нүүлын саанаhaa гэнтэ томо гэгшын шара маахай hүрэжэ гараба ха юм. Иимэ томо баабгайтай иимэ ойрохон хаба хүрэсэлдэhэндөө Мүнхэ баhашье нилээдгүй ехээр бард гэжэ, баруун мүрэдөө үргэлжэ ябаhан хуушан сахюуртаяа хобхо татан абаад лэ орхибо. Теэд сахюуртамнай мүнөөнэй таба hүрэдэг бэшэ хаям даа. Тэрээгээр буудахын тула, хөөрүүгээр хэлэбэл, нэгэ оролго түхеэрхэ хэрэгтэй. Тиимэhээ Мүнхэ буугаа hүргэжэ үрдингүй, баабгайда дээрээ ортожо, хондообо нарhанай саагуур гүйжэ орошобо. Баабгай хойнохоонь зурагад гэбэ. Мүнхэ нарhа тойрон тэрьелхэ мүртөө гэдэргээ эрьежэ, арьяатанай зантагар ехэ тархи уруу хүндэ, хуушан сахюуртаараа буулгажархиба. Шара маахай ой тайгын зэдэлтэр. hүрөөтэй муухайгаар бархираад, улам нэтэрүүгээр ангуушанай хойноhoo намнабал даа. Тиигээд лэ хүн баабгай хоёр хондообо нарhа тойрон, тэм тэрээ эрьюусэлдэшэбэ. Заримандаа хэн хэнээ эрьюулhэнээшье ойлгохоёо болишонод хэбэртэй. Мүнхын хүри улаан нюур үнэhэн хүхэ үнгэтэй, хоёр хара нюдэниинь зэртэгэр эреэн сахаригтай болошонхой, хирбээ hахалтай уралынь ирбайжа, агаар залгин ангайшанхай. Мүнхэ баабгайн урдаhaa дахин дахин сохижорхёод лэ, модоёо тойрон харайха хоорондоо, халаг хухы боложо, шүлhэ нёлбоhoёо сэсэргэн, гайхалтай түргэн гүбэрнэ:

— Ай, халаг! Ай, халаг! Жадаяа асарха юм аад, асарха юм аад... Гэдэhынь хүүрэ хадхаха hэм, хадхаха hэм... Ай, халаг! Ай, халаг! Хорой шоёо дахуулха юм аад, дахуулха юм аад... Борьбынь таhара татуулха hэм, татуулха hэм... Ай, халаг! Ай, халаг! Ай, халаг!..

Удангүй нарhанай ойгуурхи багахан сагдуулнууд хухара нугара, таhара удара гэшхүүлшэбэ. Алирhанай эшэтэй газар хара шорой болотороо хобхо хүнги малтагдашаба. Хондообо нарhанай холтоhон баабгайн хурса хюмhанда шобто hабардуулжа, сахюурта буугай шанга сохисодо нэрбэгдэжэ, шулга нюлга, холторо ялтара hүрэшэбэ. Мүнхын хүхэ сатин самса, нимгэн хара үмдэн арьяатанай hабарта дайралдажа, гэшүүhэ мүшэртэ үлгэлдэжэ, hанги набта уригдашаба. Ангуушанай ара нюрганда хурса хюмhанай сараа орожо, улаан шуhан даабарилан лэбшэнэ. Хуушан сахюуртын модон хүрзэ бута hүрэжэ унашоод, гансал хүндэ түмэр сэмгэниинь ангуушанай гарта бүхөөр бажуутданхай. Хүсөөтын мэргэн бэрхэ ангуушан Сүхэ Мүнхэ гэдэгнай шара маахайтай гэнтэ уулзажа, богонихон сагай хугасаа соо эгээл иимэ болошоод, модо тойрон гүйжэ ябаа hэн. Оройдоо hалаха hандахагүй, бузархан нэтэрүү арьятантай ёро муутайгаар дайралдаhан лэ янзатай даа. Наhан соогоо баабгай аймагтаниие нилээдгүй хороожо, нилээдгүй hэб гүүлэhэн ангуушанhaa хоро үhөөгөө абаха гэhэндэл, шара маахай оройдоо уланхаташоод, улаагаараа орожо байhан шэнги. Сахюуртын зузаан түмэр сэмгэн баабгайн зантагар тархи, загзагар хүзүүн, ута順 station—hоншоор, урда хүлнүүд дээгүүрнь — дайралдаhан лэ газартаа буужа, арьяатанай уур сухалые улам ехээр орьёлгоно хэбэртэй. Тиин ябатараа, Мүнхэ одоолшье оншотойхоноор тушаалдажа, баабгайтай баhа нэгэ хаба хүрэсэлдэхынгөө тэдысэ буугайнгаа сэмгэ аймшагтайхан эршэмтэйгээр далайжа ерээд лэ, хуумагар жаахан шэхэ узуур руунь бии шадалаараа таталуулжархиба. Боро хараанай бүүдэгэр бүрүүл гэрэлдэ хушагдажа байhан ой тайга шара маахайн галзуу дошхон бархирааанда узуурhaa дохолон дорьбон хүдэлхэдэл гээ. Баабгай бузархан шангаар шашхаад, бархираад, зантагар тархяа hэжэрэн, байра дээрээ эрьелдэшоо hэн. Мүнхэшье тэрэниинь hамбаашалжа, унажа бүдэржэ ябаад, хада руугаа байха бүхы хүсөөрөө харайшаба. Хадаhaa мухариха тооной гүйжэ буугаад, модоной захада гарахадаашье аалидангүй, отогтоо хүрэтэр гүйжэ ерэhэн бэеэрээ, сарбаа hүхэеэ саб шүүрэн абажа, гэдэргээ эрьен тогтошобо. Харин лэ отог cooho hамганайнгаа шаад байса. hөөл гажа буруугаар абяа гарахадань, одоолшье нэгэ бага оно орожо, хүндөөр шуухираад. hүхэеэ газарта хаяба. Энэ үедэ hамганиинь отог дороhoo гүйн гаража, hанги набта буушаhан хубсаhатай. шуhан болошоhон бэетэй, сахюуртынгаа сэмгэ гартаа бажууhан үбгэнэйнгөө харанхы ой уруу харашоод, галайнгаа ойро hалганан байхыень обеоржо. хоолой хонхоёо татан, айхабтар мэгдүүгээр үгэлбэ:

— Ай, бурхан заяан зайлуул! Энэ иихэдээ хайшан гэшоод ерэбэ гээшэбши даа, хөөрхымни?!.

— Баах-халдайтай... бар-рилдааб... Һэ-hэ! Ар-рай гэжэ hалабалби, шолмые!.. Хайран сахюуртамни.. Халагни халаг, хуу хяа бута hүрэшэбэ... — гэжэ үбгэниинь зэрэн эгшэн дуугараад, хуушан сахюуртадаа хара буужа, эбдэрхэй замагыень гомдолтойгоор шэнжэлэн байба.

— Пэхь дөө, юу хэлэнэ гээшэбши даа иихэдээ?!. Амиды бүтэн ерэhэмни болоо гэжэ hанахагүй. юун сахюуртаяа хайрласагааба гээшэб, юрэдөө!..—гээд hамганиинь гэмэршэбэ. — Долоон заяанай хуушаржа hалаhан буу бэшэ гү? Үхэhынь тэрэниие гамнаабши. Ондоое худалдажа абана аабзаш...

— Хуушарhаншье hаа, хүгшэрhэншье hаа, үбгэжөөлөө абараал даа. hэ-hэ... Гартаа иимэ шиидамгүй hаа, шара маахайда шортоол барюулжа hалаха hэм.—гээд Мүнхэ хуушан сахюуртынгаа хүндэ түмэр сэмгые мүнөө нэгэл ондоохоноор. hураггүй энхэрэлтэй зохидхоноор эльбэсэгээн байгаа бэлэй.

Удэр удэрэй һонин

Дүүрэн газетэ, журналтай сүмхэ арадаа үргэлөөд, хотоной үйлэ гудамжануудые хэмжэгшэ энэ эхэнэрнай Хяагтын аймагай хэлхээ холбооной бэшэг зөөгшэ Цырен-Дулма Галсанова болоно. Эдэ удэрнүүдтэ нүхэр Галсанова айл аймагтаа ерэһэн бэшэг зөөхэһөө гадна, нютагайнгаа ажалшадта шэнэ жэлэй газетэ, журналнуудта захил абажа эхилээ. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Цырен-Дулма Галсанова зэлжээтэ аяншалгада гарахын урда тээ.

В. ЗОРКИНОЙ фото.

Хүйтэнэй амисхал үзэгдөө

Сентябрь һарын гурбадахи арбан хоногто республика дотороһой бага зэргэ үүлэтэйшье һаа, дулаан удэрнүүд болоһон байна. Тиигэжэ дунда зэргээр 4—5 градус дулаан байжа, хүдөө ажахын ургаса хуряалгада нилээд дүхэм болжо үгөө. Мүн энэ үе соо Хориин зоны Яруна нютагта 1—3 градус дулаан байгаа. Зарим нютаг нугада дулаан удэрнүүдэй болоһошье һаа, сентябриин 21-нэй удэр хаа хаанагүй хүйтэнэй амисхал үзэгджэ, удэртөө 5—8, зарим нютагуудта бүри 9—11 градус хүйтэн болоһон байгаа. Жэшээнь, Нестерово, Онохой, Үдэ тосхондо иимэ хүйтэн удэрнүүд үзэгдөө. Ягаад иитэрээ хүйтэрөө юм гэжэ хаража, шэнжэжэ үзэхэдэ, хойто зүгһөө хүйтэн агаар манай республика руу хүрэжэ ерэһэн байна. Үсөөхэн удэрэй турша үзэгдэһэн ольбон саашадаа дулаан удэрнүүдээр һэлгэгдэжэ, удэртөө 14—19 градус дулаан болоо. Тарашэлэн үнгэрһэн арбаад хоногой туршада Хяагтын зоноо 1—5, Кабанскада — 8 миллиметр хүрэтэр нойтон орооһон байна. Энээнэй хажуугаар үндэр хада хабсагайда байрын саһан ехэар ороо.

Һаяын удэрнүүдтэ бага зэргээр хүйтэржэ, бороо саһан орохоор хүлеэгдэнэ. Республикын колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд эдэ удэрнүүдтэ ниитынгээ малда һайрууд дулаан байра зайжа, түхеэржэ дүүргэхэ ёһотой.

И. Котов.

МЯХА ХУДАЛДАХА ЖЭЛЭЙНГЭЭ ТҮСЭБ ДҮҮРГЭБЭ

КПСС-эй XXII съездын шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон Ахын аймагайхид ажал хүдэлмэреэ эмхитэйгээр ябуулжа, мал ажалай продуктнуудые абалгые горьтой дээшэлүүлжэ байнхай.

Аймагай колхозууд социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, үнгэрһэн 9 һара соо мяха худалдаха жэлэйнгээ түсэбые 102 процент дүүргэһэн. Тиигэжэ нёдондонойхиһоо 27 процентээр ехэ мяха худалдаба. Мүн эндэхид нооһо хайшалалгаар жэлэйнгээ түсэбые 107 процент дүүргэһэн, нооһо абалгые үнгэрһэн жэлэйхиһээ 28 процентээр ехэдхэһэн байха юм.

Энээнтэй хамта нёдондонойхиһоо нилээд ехэ һүн һаагдаа. Мүнөө үедэ аймагайхид һү худалдаха гурбан кварталай түсэб үлүүлэн дүүргэнхэй.

С. Николаев.

БҮХЭДЭЛХЭЙН ОЛИМПИАДАҺАА

ВАРНА. Дэлхэйн шатаршадай 15-дахи олимпиадын зэжээтэ уулзалганууд үнгэрэгшэ. СССР-эй шатаршад Аргентинын командатай наадаа. СССР-эй чемпион Спасский гроссмейстер Найдорф гэгшэд үни удаан тулалдабашье, амжалта туйлангүй, наадаяа хойшолуулаа. Мүн шатаршад Керес—Болбочан, Санниентти—Таль гэгшэдэй парти хойшолуулагдаһан байна.

СССР-эй түлөөлэгшэ Геллер энэ удэр аргентинец Панно гэгшэтэй шадамар бэржээр наадаа. Тиибэшье һаа, наадан дүүрэнгүй хойшолуулагдаһан юм. Эдэ хоёр үглөөдэрын наадаяа үргэлжэлүүлхэдээ Геллер нүгөөдэеэ шүүжэ, командадаа очко асараа. Тиигэжэ хоёр командын уулзалга 2,5:1,5 тоотойгоор дүүржэ, СССР-эй шатаршад эрхимлээ.

Мүн энэ удэр США—Австри—2:2, Югослави—ГДР—3,5:0,5, ФРГ—Румыни—3,5—0,5, Болгари—Голланди—2:2, Венгри—Чехословаки—2,5:1,5 гэһэн тоотойгоор наадаяа дүүргээ.

Хойто удэрынь СССР-эй шатаршад Чехословакиин командатай наадаа. Дэлхэйн чемпион Ботвинник гроссмейстер Филип гэгшые 35-дахи ябадалда шүүбэ. Шатаршад Спасский—Горт гэгшэд тэнсээ. Тиигэжэ наадаяай тоо 1,5:0,5 боложо хоёр партинь хойшолуулагдаа.

Румыниин мастер Чокылтя гэгшэтэй наадаһан Америкын бэржэ шатаршан Фишер нүгөөдыһөө шанга добтолго, хамгаалагда тухашараа. Һонирхолтой энэ наадан хойшолуулагданхай. Нүгөөдэ хюлгэ дээрэ уулзалгашадын бултадаа наадаяа хойшолуулаа.

Югославиин шатаршад Аргентинын командые 2:1 тоотойгоор шүүһэн, хойшолуулагдаһан нэгэ партитай.

ФРГ—Голландиин шатаршадай дунда һонирхолтой наадан болоо. Шатаршан Морлок (ФРГ) гэгшэ Голландиин Крамерые 12-дохи ябадалдаа шүүһэн байна. Энэнь олимпиадын згээл түргөөр дүүрэһэн наадан болобо.

Австри-Венгриин командануудай наадаһан гурбан парти хойшолуулагдаа.

(ТАСС).

Саяан үндэрэй хабшалнуудай дунда...

Д. Дугаровай фотоэтюд.

ХОРИИН АЙМАГТА

ХУРЯАЛГАЯА СҮМ ДҮҮРГЭБЭ

Чисаанын совхозой гурбадахи отделениин механизаторнууд сентябриин 28-да тараа хуряалгаяа сүм дүүргэбэ. Эндэ 1330 гектарай таряан хуряагдаа. Дунда зэргээр гектарай 12 центнер ороһон абтаһан байна. Тиихэдэ Эхэ орондоо 2600 центнер тушааха байһан аад, тэрэнээ 3000 центнер болгоо.

Тараа хуряалга дээрэ комбайнер Александр Елистратовай агрегат түрүүлжэ гараа. Нүхэр Елистратов тракторист Петр Родионовтой «С-6» комбайнаар 364 гектарай тараа хуряажа, 4550 центнер ороһо суглуулан сохибо. Мүн комбайнер Сысой Павлов эрхимээр ажаллаа.

Ажалаа зүбөөр эмхидхэһэнэй ашаар тус отделениэдэ 300 гаран гектар намарай паар хахалагдаад байна. Энэ хэрэгтэ трактористнар Павел Михайлов болон Дмитрий Вишняков гэгшэд оролдосотойгоор хабаадалсана.

ҮБЭЛЖЭЛГЭДӨӨ БЭЛДЭНЭ

Малай үбэлжэлгэ газаа орохонь. Энээниие хараадаа абажа, Анаагай совхозой 1-дэхи отделениинхид (эрхилэгшэнь Д. Р. Ринчинов) үбэлжэлгэдөө һайнаар бэлдэжэ эхилэнхэй. Үбһэ, һолоомо малай байрануудта шэрэгдэнэ. Трактористнар Александр Борисов, Александр Андреев гэгшэд 200 гаран центнер үбһэ һаалиин гүүргэдэ асарба.

Тиихэдэ Бата-Далай Гончиковой томодхогдоһон хонинной бригадынхид эдэ удэрнүүдтэ зелёнко сабшажа дууһаад, бухаллажа байна. Нүхэр Гончиковой бригадын хонишод хото хорёогоо һэлбэн заһажа байнхай. Мүн Бизья Самбуевай хүтэлбэрилдэг бригадын хонишод Нарин гэжэ газарта хуушан гэртэ модо оруулжа, хүбхэдэжэ дахин табиба. Тус бригадада 1100 хониной хашаа баригдажа байна. Мүн эндэ хоёр байратай шэнэ гэр баригдажа дуухаа дүтэлөө.

600 ГА ХАХАЛБА

Мүнөө үедэ намарай паар хахалха гээшэ ехэ удха шанартай. Үдын совхозой 4-дэхи отделениин механизаторнууд 4 тракторааар намарай паар хахална. Эдэнэр совхоз соогоо эгээл ехые хахалаа. Хамта дээрээ 600 гаран гектар намарай паартай болоод байна. Тракторист Иван Мишенин, Владимир Колбин болон Жамбал Цырендоржиев гэгшэд һайнаар ажаллана. Мүн тус отделениэ 800 гектарай паар хоёрлогдоо. Намарай паар хахалалга үргэлжэлһөөр.

ТҮРҮҮ КОМБАЙНЕР

Үдын совхоз тараа хуряалгаяа дүүргэһөөр нилээд боложо байна. Тус совхоздо ажалай түрүүшүүл урган гараа. Жэшээлхэдэ, зургаадахи отделениин комбайнер Козлов Михаил сезон соогоо 600 гектар тараа хуряагаа. Нүхэр Козлов залуушье һаа, ажалые һайн мэдэхэ хүн. Гурбадахи жэлээ комбайн жолоодожо байна. Михаил Козловой нэрэ Хориин нютагай үйлэдбэриин хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэнхэй.

К. Жалсараев.

Сагай уларил

Гидрометбюрогой мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөөдэр республика дотороо бага зэргэ үүлэтэй байха, шииг нойтон орохогүй. Баруун зүгһөө һулахханаар һалхилха. Улаан-Үдэ городто үглөөгүүр 4—6 градус хүйтэн, удэртөө 8—10 градус дулаан болохоор баг саадана.

Октябриин 5-6-най удэрнүүдтэ республика дотор үүлэтэйшэг байха, бага зэргэ шииг нойтон орохо. Баруун хойто зүгһөө һулахханаар һалхилха. Һүниндөө хойто аймагуудта 6—11, бусад аймагуудта 0—5 градус хүйтэн, удэртөө хойто аймагуудта 0—5, бусад аймагуудта 6—11 градус дулаан байхаар хараалагдана.

БУРЯАД ҮНЭН

4-дэхи нюур

1962 оной октябриин 4.

Хилын саанаһаа

Л. И. Брежнев Белградта бусажа ерэбэ

БЕЛГРАД, октябриин 2. (ТАСС). СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежнев орон соогуур аяншалаад, мүнөө үглөөгүүр Белградта бусажа ерэбэ. Югославиин президент И. Броз Тито Л. И. Брежневтэй хамта Белград бусажа ерэһэн байна.

Союзна арадай суглаанай түрүүлэгшэ П. Стамболич, Союзна гүйсэдхэхэ суглаанай түрүүлэгшын орлогшонор Э. Кардель, М. Тодорович, Р. Чолакович болон Югославиин бусад хүтэлбэрилэгшэд Топчидертэхи түмэр замай вокзал дээрэ Л. И. Брежневые, И. Броз Титое угтаа.

БКП-гэй Уставай проект

СОФИ, октябриин 2. (ТАСС). Болгариин Коммунис партиин Уставай проектые Болгариин газетэнүүд мүнөөдэр толилоо. Тус Устав БКП-гэй болохоёо байгаа VIII съезд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, батлан абтаха юм.

Өөрынгөө бүхы ажал ябуулгада парти хадаа марксистско-ленинскэ һургаалые хододоо хүтэлбэри болгоно гэжэ Уставай түрүүшын бүлэг соо хэлэгдэнэ. Марксистско-ленинскэ һургаалай Советскэ Союзай Коммунис партиин Программа доторо ухаансар ёһоор хүгжөөгдэһэн байна. Болгариин Коммунис парти хадаа уласхоорондын коммунис болон хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй таһаршагүй хубинь болоно. Болгариин Коммунис парти пролетарска интернационализмын шалгагдамал гол ёһонуудые шууд сэхээр хүтэлбэри болгоно, уласхоорондын коммунис болон хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй нэгэдэлые болон нягта жагсаалые бэхижүүлгэдэ туһалха, дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй манлай гэжэ бүгэдэдэ мэдэгдэһэн Советскэ Союзай агууехэ Коммунис партитай аха дүүгэй холбоо барисаа саг үргэлжэ хүгжөөхэ гээшэ эгээн нангин уялгамнай гэжэ тоолоно.

КПСС-эй делегаци Миланда ошоод байна

РИМ, октябриин 2. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай секретарь Б. Н. Пономарев түрүүтэй Советскэ Союзай Коммунис партиин делегаци Италиин Коммунис партиин уряалаар Италида ошоод байна. Энэ делегаци үсэгэлдэр Миланда ерээ. Италиин Коммунис партиин Миландахи федерациин секретарь Коссутта, ИКП-гэй федеральна хиналтын комиссиин түрүүлэгшэ Скотти, «Унита» газетын Миландахи хэблэлэй главна редактор Коппола, тэрэшэлэн Хойто Италиин хүн зоноор парламентда һунгагдаһан депутадууд болон сенаторнууд-коммунистнууд вокзал дээрэ совет айлшадые угтаа.

Миланай мэр Кассанис үсэгэлдэр делегациин гэшүүдтэй уулзаад, тэдэниие халуунаар амаршалаа, уулзалгын түгэсхэлдэ айлшадта дурасхаалта бэлэгүүдые барюулаа. Удаань делегациин гэшүүд Миланай промышленна томо предприятинуудай коммунистнуудтай уулзаа, үдэшэлэн тээ наука болон соёл культурын бүлэг ажал ябуулагшадтай хөөрэлдэбэ.

Мүнөөдэр совет айлшад Италиин социалис партиин нютагай организациин хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзаа, Милан шадар хүдэлмэришэдэй байдаг Сесто-Сан-Джованни гэжэ һууринда ошоо, Италиин Коммунис партиин секцинүүдэй нэгэнэй суглаан дээрэ байлсаа.

„Рено" заводой хүдэлмэришэдэй митинг дээрэ Морис Торез үгэ хэлэбэ

ПАРИЖ, октябриин 2. (ТАСС). Париж шадарай Булонь-Бийянкур гэжэ һууриндахи «Рено» гэжэ автомобилиин заводой хүдэлмэришэдэй митинг дээрэ Франциин Коммунис партиин генеральна секретарь Морис Торезэй сентябриин 29-дэ хэлэһэн үгые «Юманите» газетэ мүнөөдэр толилоо.

Францидахи мүнөөнэй политическэ засаг түрын арадта харша байһые сэхэ заажа зүүраа, бодото демократи тогтоохын түлөө тэмсэл хэхыень, хамагай түрүүндэ сэрэгэй дэглэ тушаалтадай болон хэтэрмэ колониалистнуудай үймөө хэһэнһээ уламжалан 1958 ондо байгуулагдаһан де Голлиин засаг түрэдэ, фашизмые бии болгохо байһан засаг түрэдэ эсэргүү тэмсэл хэхыень уряалан М. Торез ажалшадта хандаһан байна.

Францидахи мүнөөнэй дотоодын политическэ байдалые М. Торез дэлгэрэнгыгээр шэнжэлээ.

Нэгэдэлые хангахын, демократическа ёһо гурим шэнэдхэхэ, социальна дэбжэлтэ хангаха программа бэелүүлхын түлөө бүхы шухала юумэ хэхээр бидэнэр бэлэн байнабди гэжэ таанадые би найдуулжа шадаха байнаб гээд Морис Торез мүнөөнэй Центральна Комитедэй зүгһөө мэдүүлээ.

Компартиин зохёоһон демократическа программын проектые М. Торез найруулан хэлэлһэн байна. Энэ программын үндэһөөр бүхы республиканецуудай союз байгуулжа болохо юм. Учредительна суглаа һунгаха, таарамжатай гүрэнэй аппарат байгуулха, армые сэбэрлэжэ, шэнэдхэн хубилгаха, промышленностиие гүрэнэй мэдэлдэ абаха, ажалшадта туһатай социальна хэмжээнүүдые абаха, гэгээрэлые демократическа шэнжэтэй болгохо, бусад демократическа шэнжэдхэлнүүдые хэхэ гэжэ проект доторо хараалагданхай.

Ирагта аграрна реформо хэгдээ

БАГДАД, октябриин 2. ТАСС-ай корреспондент И. Березниковский ниигэжэ дамжуулна:

Аграрна реформо тухай хуулиин гаргагдаһаар дүрбэдэхи жэлэй ойе Ирагай Республика сентябриин 30-да тэмдэглэбэ. Помещигүүдэй газар ехээр эдэлэлгые хизаарлаха, Ирагай таряашадай байдал һайжаруулха зорилгоор энэ хуули батлан абтаһан байгаа. Тус хуулиин ёһоор помещигүүдэй үлүү газарынь таряашадта хубаарилан үгтэхэ ёһотой байһан юм.

Реформо бэелүүлхэдэнь Ирагай правительствэдэ горьтой бэрхэшээл тохёолдоо: феодал-помещигүүд, тэрэшэлэн хархис хүсэнүүд али болохоор һаад ушаруулдаг байна.

Аграрна реформо хэхэ талаар Ирагай правительствэ хэдэн шухала хэмжээнүүдые үнгэрһэн дүрбэн жэлэй турша соо бэелүүлээ. Тусхайлбал, правительство хадаа помещигүүдэй 5 миллион 500 мянга шахуу дунам газарые абаа. Мүн 17 машиннопрокатна станци байгуулагдаа. Тарилгын болон ургаса хуряалгын үедэ гүрэнэй тоггомол сэнгээр худөө ажахын машинануудые эдэ станцинуудһаа таряашад арендээр абажа шадаха байна.

Машиннопрокатна станцинуудые байгуулхадань Ирагта Советскэ Союз техническэ туһаламжа үзүүлээ. Экономическа болон техническэ харилсаа холбоон тухай хэлсээнэй ёһоор Советскэ Союз олон тоото хүдөө ажахын техникые — тракторнуудые, сеялкэнүүдые, культиваторнуудые Ирагта үгөө. Командировкоор эндэ ерэһэн совет мэргэжэлтэд өөһэдынгөө дүй дүршэлые ирагайхидта дамжуулан үгэдэг байгаа. Ирагай хэдэн бүлэг трактористнууд болон механизаторнууд курсануудта һуража гараа.

Йемэнэй Арабуудай Республикые Алжир, Тунис, Сири мэдэрээ

ПАРИЖ, октябриин 2. (ТАСС). Франс Пресс агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Алжирай Арадай Демократическа Республика, Сириин Арабуудай Республика, Тунисай Республика Йемэнэй Арабуудай Республикые мэдэрбэ.

АРАБУУДАЙ НЭГЭДЭМЭЛ РЕСПУБЛИКА. Пумаажан утаһа зэрэдэг томо фабрика Кене городто ашаглалгада үгтөө. Предприятиин тухеэрэлгэнүүд Германиин Демократическа Республикаһаа абтаһан байна. Утаһа зэрэлгын фабрикые бодхоолго Египедые индустриализацилха хэрэгтэ алхам боложо үгэнэ. Кене городтэ шадарай нютагуудта зон фабрика нээлгые ... хэжэ тэмдэглээ. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Кенедэ фабрикые ...

АДН-эй — ТАСС

Немецкэ патриодуудые сүлө...

БЕРЛИН, октябриин 2. (ТАСС). Баруун Германида хаалтада һуужа байһан немецкэ патриодууд Людвиг Ландвер, Карл Шаброд гэгшэдые дары сүлөөлхэ тухай ГДР-эй ажалшад эрилтэ хэнэ. Равенсбрюкэтэхи нацистска концлагерьта наһа барагшадай памятнигта ошоһон 9 мянган эрхэтэд Баруун Германиин прокуратурада эльгээгдэхэ бэшэгтэ гар табяа. Нацизмын үедэ хашагдаһан хэнэгэдһэн хүнүүдэй нэгэдэлые ФРГ-дэ хорихо гэжэ бэлэдхэгдэжэ байһые буруушаалга бэшэг соо хэгдээ, энэ нэгэдэлэй Нижесаксонско организациин түрүүлэгшэ Людвиг Ландвер гэгшые сүлөөлхэ тухай эрилтэ мүн лэ хэгдэһэн байна. Фашизмда эсэргүүсэгшэд боннско гүрэн дотор мүнөө дахяад хашагда... дэрэг болоо гэжэ б... солон тэмдэглэгдэ... Ландверые сүлөөлх... ниие алаһан аад, Б... манида сүлөөдэ яв... шалаа гэжэ хэлэхэ тух... гар табигшад эрил... шизмда эсэргүүсэлш... лөөндэ урдань хаба... мүнөө Росток округ... дэг 7 мянга гаран һ... Германиин прокурат... дажа, мүн лэ иимэ б... Эрфурт, Эйзенах ... һэн 200 гаран резол... һэн юстициин мини... гээжэ, Карл Шабр... түрмэһөө сүлөөлхэ т... Эдэ резолюцинуудт... хүн гар табиһан ба...

Урда Касаида үймөөн бо...

ПАРИЖ, октябриин 2. (ТАСС). Конгын түбэй правительство Урда Касаи провинцида онсо байдал тогтооху тухай декрет толилоо, провинциин бүхы гражданска засагые онсо комиссарта дамжуулан үгөө. «Хаан» гэшэеб гэжэ өөрыгөө соносхоһон Альбер Калонжиин тала баригшад түбэй правительствада эсэргүү шэнэ үймөө хэһэн байна. Энээнһээ уламжалан дээрэ дурсагдаһан шиидхэбэри абтаа гэжэ Франс Пресс агентство мэдээсэнэ. Мүнөө провинциин жандармери Урда Касаи провинциин захиргаанай түб болоһоо Бакванга засагаархидта бэшэ, харин онсо комиссар Альберт Канголоғой мэдэлдэ байха ёһотой гэжэ декрет соо заагдана.

Үшөө 1960 оной августда Калонжи провинциин правительствые толгойлжо байхадаа, Урда Касаи провинци Конгоһоо таһарба, «Урда Каса... мито гүрэн» байгуу... жэ соносхоһон юм. ... литическэ талаар ... дайсадые үгы хэж... Урда Касаи «хаан»... өө өөрыгөө сонос... «Политическэ тала... дайсадые зорооро... лаад, үгы хэнэйһ... гэмнэгдэн, Калонж... хабар түбэй правит... арестовалагдажа, т... турша соо түрмэ... шиидхэгдэһэн юм. ... лонжи түрмэһөө ... Бакванга городтох... байрада бусажа е... түбэй правительство... дүүлхэ зурааа, Ур... правительство Конг... ябуулга Калонжи... ороо. Энээнһээ ула... лонжиин тала бари... правительствэдэ эс... хэһэн байна бэшу.

Нигеридэ онсо байдал тогтоо...

ПАРИЖ, октябриин 2. (ТАСС). «Правительствые унагааха зорилгоор» хэгдэжэ байһан үгэсэлгэ орон дотор элирүүлэгдэ гэжэ Нигериин Федерациин премьер-министр Абубакар Тафава Балева радиогоор үгэ хэлэхэдэ... лээ.

Франс Пресс аге... респондентын Ла... жуулһанай ёһоор Н... со байдал соносхо...

Кубада эсэргүү хоромо а... гаргагдаһаар

ГАВАНА, октябриин 3. (ТАСС). Кубада эсэргүү хоромо ашааха Америкын империалистнууд үргэлжэлүүлһээр. Революционно зэбсэгтэ хүсэнүүдэй министерствын мэдээсэһэнэй ёһоор һүүлэй удэрнүүдтэ турша соо Америкын дүрбэн сэрэгэй самолет Кубын агаарай хилые дабаһан, гурбан сэрэгэй корабль республикада хамаатай уһанда ороһон байна. Мэдээсэл соо ниигэжэ заагдана. Америкын нэгэ самолет Пинос арал дээгүүр сен... ниидэжэ Кубын а... дабаа. Америкын ... молет Лас-Вильяс... урда талын эрье ... рээ. Мүн энэ удэр ... баһа нэгэ самолет... рай хилые дабаж... бүлэг аралну... тинас провинци... Клара гэжэ тохо... дэ.

Редактор Ц. Ц. ...

Шанай адрес, телефон...

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ленина ... ФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора—46-32, зам. редакт... ответ. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни ... —24-74, сельского хозяйства и советского строитель... промышленности, транспорта, информации—35-14, ... литературы и искусства—34-05, писем и рабселькор... отдел переводов и корректорская—35-95, бухгалтер... Для междугородных переговоров—16.

Гор. Улан-Удэ, типография Министерства ... Бурятской АССР.

Н00573. Зак. № ...